ΟΠΑ News

ΙΟΥΛΙΟΣ 2023
ΤΕΥΧΟΣ 48
www.aueb.gr/opanews

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

- Ποιοι μιλούν για τη δημιουργία μιας **αγοράς και εμπορίας αδειών εκπομπής ρύπων;**
- Ποιες χώρες πρωτοστατούν στην **παραγωγή ενέργειας;**
- Τι δείχνει η αλληλεπίδραση μεταξύ της **παραγωγής ενέργειας** και του **περιβάλλοντος;**
- Ποιες **ανάγκες μας** θα ικανοποιήσουμε και ποιες πρέπει να αφήσουμε πίσω;
- Πρέπει να επιβληθούν πιο **αυστηρές πολιτικές** στα αστικά κέντρα;

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:

ΟΙ «ΑΠΟΤΥΧΙΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ»

ΚΑΙ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ:

ΕΥΗ ΠΑΠΠΑ,
Αντιπρόεδρος Επιτροπής Επιχειρηματικού Κύκλου της Ευρωζώνης, Εξωτερικό Μέλος του Πορτογαλικού Συμβουλίου Δημοσίων Οικονομικών, Καθηγήτρια στο Universidad Carlos III de Madrid

ΕΥΘΥΜΙΑ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ,
Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΣ,
Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

ΦΑΜΠΙΟ ΑΝΤΩΝΙΟΥ,
Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

Η κοινότητά μας

editorial

Με Αισιοδοξία για την Ευημερία

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΟΥΡΑΝΤΩΝΗΣ
Πρύτανης του ΟΠΑ

Ολοκληρώνοντας μια εκπαιδευτική χρονιά γεμάτη από δράσεις εξωστρέφειας, με μεγάλες και ποιοτικές συνεργασίες, με βελτιώσεις σε όλες τις λειτουργίες και τις υποδομές, με ενέργειες κοινωνικής ευθύνης και προσφοράς σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, αλλά και με τα πλέον σύγχρονα προγράμματα προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών που διακρίνονται διεθνώς και αποτελούν διαβατήριο για ένα ευοίωνο μέλλον για τους αποφοίτους μας, αισθανόμαστε ότι επιτελούμε το έργο και την αποστολή μας.

Η μετεξέλιξη των δημόσιων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων σε σύγχρονες θερμοκοιτίδες εκκόλαψης νέων επιστημόνων με υψηλή και ποιοτική παραγωγή νέας γνώσης και έρευνας, ήδη συντελείται και επιταχύνεται. Η σύνδεση με τις ανάγκες της οικονομίας και της πραγματικής αγοράς αρχίζει να λαμβάνει τις ουσιαστικές διαστάσεις που θα δώσουν την απαραίτητη μόχλευση στην ανάπτυξη, πετυχαίνοντας ταυτόχρονα το «brain gain». Η σύνδεση με τις ανάγκες της κοινωνίας και ιδιαίτερα των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων γίνεται ολοένα και περισσότερο πράξη, δρομολογώντας ένα νέο όραμα για τη νέα γενιά με βάση την ηθική και την προσφορά στον συνάνθρωπο.

Οι αχτίδες αυτές μας γεμίζουν με αισιοδοξία για το παρόν και το μέλλον. Γι' αυτό οφείλουμε να τις ενισχύσουμε και να τις πολλαπλασιάσουμε αξιοποιώντας κάθε ευκαιρία. Με όραμα, με οδηγό τις αναλλοίωτες αξίες μας, αλλά και με σχέδιο, με στρατηγικό προσανατολισμό να στρώσουμε τον δρόμο για την ευημερία και την ανάπτυξη.

Για να φτάσουμε να περπατάμε σε αυτόν τον δρόμο χρειάζεται να αξιολογούμε διαρκώς νέες συνθήκες και πολιτικές με βάση τις οποίες να βρίσκουμε κάθε φορά το σημείο ισορροπίας τους σε σχέση με τους περιορισμένους πόρους που διαθέτουμε. Μια από αυτές τις συνιστώσες για την ευημερία είναι η οικονομική πολιτική που χρειάζεται να επιδιωχθεί σε σχέση με τις ανάγκες για ένα βιώσιμο περιβάλλον, για την κλιματική αλλαγή, για την ενέργεια και τις επιπτώσεις τους στους οικονομικούς δείκτες, όπως τον πληθωρισμό, οι οποίοι επηρεάζουν τους ρυθμούς της οικονομικής ανάπτυξης. Αυτό αποτελεί και το θέμα του ειδικού αφιερώματος του παρόντος τεύχους.

Καλή ανάγνωση και καλό καλοκαίρι!

Η γιαγιά Ντίνα 93 ετών παρακολούθησε μάθημα Στρατηγικής στο ΟΠΑ!

«Ήταν μεγάλη τιμή για εμένα και τους φοιτητές μου στο τελευταίο δίωρο του εξαμήνου, στο μάθημα της Επιχειρησιακής Στρατηγικής του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΟΔΕ) του ΟΠΑ, να έχουμε μαζί μας την κυρία **Κωνσταντίνα Παυλοπούλου** (γιαγιά Ντίνα), συνταξιούχο δασκάλα και τ. διευθύντρια δημοτικού σχολείου σε μια εποχή που, όπως λέει η ίδια, οι τάξεις είχαν περίπου 100 παιδιά» ανέφερε χαρακτηριστικά ο Αντιπρύτανης του Ιδρύματος **Βασίλης Παπαδάκης**.

Η γιαγιά Ντίνα όχι μόνο παρακολούθησε με προσοχή τις 2 ώρες του μαθήματος, αλλά με πλήρη διαύγεια πνεύματος απευθύνθηκε προς τους φοιτητές και τους μίλησε για την αξία της φιλομάθειας. Έχοντας δίπλα της τον εγγονό της **Μανώλη Λυντιρίδη**, φοιτητή του Τμήματος Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, ο οποίος ανελλιπώς παρακολουθεί το μάθημα, μας είπε ότι δανείζεται από τον εγγονό της και διαβάζει το βασικό βιβλίο του μαθήματος, έχοντας μάλιστα φτάσει στο 7ο κεφάλαιο!

Η γιαγιά Ντίνα αντιπροσωπεύει ένα λαμπρό παράδειγμα θέλησης για ζωή και διαρκούς μάθησης ακόμα και στην ηλικία των 93 ετών.

Το μάθημα ολοκληρώθηκε με τον Αντιπρύτανη να απευθύνεται στη φοβερή γιαγιά με τα εξής λόγια: «Αγαπητή κυρία Παυλοπούλου, αγαπητή γιαγιά Ντίνα, σε θαυμάζουμε και σε ευχαριστούμε εγώ και οι φοιτητές μου για την τιμή που μας έκανες να είσαι μαζί μας, αλλά και για το ανεπανάληπτο μάθημα ζωής που μας έδωσες!».

ΟΠΑ News

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Τεύχος **48**

Ιστοσελίδα
www.aueb.gr/opanews

ΕΚΔΟΤΗΣ
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ-ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ
Βλάσης Σταθακόπουλος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ
Εργαστήριο Επιχειρησιακής Επικοινωνίας BCLab

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
Μάρνυ Παπαματθαίου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
Γιώργος Κακούρος, Νίκος Κυρέζης, Μαρία Λιάτσου, Δημήτρης Λυμπερόπουλος, Αγγελική Παναγιωτίδου, Λιζέτα Σπανού

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
Ατελιέ «ΤΟ ΒΗΜΑ»

Ενυπόγραφα άρθρα και απόψεις δεσμεύουν μόνο τους συντάκτες τους

«Γιατί η στατιστική επιστήμη είναι τόσο ζωτικής σημασίας για το μέλλον»

Της **ΛΙΖΕΤΑΣ ΣΠΑΝΟΥ**

Τι λέει για τα social media, την παραπληροφόρηση, αλλά και τη λογική των... αριθμών ο βρετανός στατιστικός, Καθηγητής του Cambridge Sir David Spiegelhalter

«Η τυχαιότητα στερείται λογικής και είναι πραγματικά δυσνόητη» λέει μιλώντας στην «ΟΠΑ News» ο βρετανός στατιστικός, Καθηγητής του Cambridge και μέλος πλέον της μεγάλης ακαδημαϊκής «οικογένειας» του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Sir David Spiegelhalter**, ο οποίος αναγορεύτηκε πρόσφατα Επίτιμος Διδάκτορας του Τμήματος Στατιστικής, της Σχολής Επιστημών και Τεχνολογίας της Πληροφορίας του ΟΠΑ σε μια λαμπρή τελετή κατά την οποία τον υποδέχτηκαν ο Πρύτανης Καθηγητής **Δημήτρης Μπουραντώνης** και ο Πρόεδρος του Τμήματος Στατιστικής Καθηγητής **Ιωάννης Ντζούφρας**. Το έργο του τιμωμένου παρουσίασε ο Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Στατιστικής **Νικόλαος Δεμίρης**. Τα παρακάτω απαντάει στις ερωτήσεις της «ΟΠΑ News».

Βλέπετε αλλαγές στα πανεπιστημιακά προγράμματα σπουδών σε σχέση με τις απαιτήσεις/τα δεδομένα που φέρει η νέα ψηφιακή εποχή;

«Φυσικά θα πω ότι η πρόοδος της επιστήμης των δεδομένων αποτελεί πρόκληση για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Αντί να περιορίζεται σε προγράμματα μαθηματικών και στατιστικής, είναι σαφές ότι η εκπαίδευση στον τομέα της εξοικείωσης με τη χρήση των δεδομένων είναι σημαντική σε όλα τα διαφορετικά επιστημονικά πεδία. Περιλαμβάνει πρώτα την εξοικείωση με τις αρχές του τι μπορούμε να μάθουμε από τα δεδομένα και μερικά από τα εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Αλλά είναι επίσης ζωτικής σημασίας οι φοιτητές να έχουν ευρείες δεξιότητες στο να μπορούν να κριτικάρουν ισχυρισμούς που διατυπώνονται με βάση δεδομένα, κάτι που είναι κοινός τόπος για όλους σχεδόν τους τομείς σπουδών. Αυτό απαιτεί την εκμάθηση της κατάλληλης ερμηνείας των στατιστικών αναλύσεων και του τι είναι λογικό να ισχυριστεί κανείς. Αυτή είναι επίσης μια βασική ικανότητα ως πολίτης μιας χώρας ή κοινότητας, όπου βομβαρδίζεσαι με στατιστικά μέτρα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και αλλού. Ποιο από αυτά μπορεί να είναι αξιόπιστο;».

Από την εμπειρία σας με τα μέσα ενημέρωσης, τι πρέπει να κάνουμε για να καταπολεμήσουμε τις ψευδείς ειδήσεις (fake news) χρησιμοποιώντας στατιστικά στοιχεία και δεδομένα;

«Αυτό είναι ένα ζωτικό ζήτημα. Πρώτον, δεν νομίζω ότι είναι δυνατόν να ελεγχθούν τα πάντα στην πηγή – απλώς δεν είναι πρακτικό και σε κάθε περίπτωση εγείρει δύσκολα ερωτήματα σχετικά με τη λογοκρισία. Μπορούμε όμως να προσπαθήσουμε να επιβραδύνουμε τη διάδοση της παραπληροφόρησης – το πραγματικό πρόβλημα δεν είναι η παρουσία παραπληροφόρησης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά το πώς διαδίδεται μέσω συστάσεων αλγορίθμων. Και αυτό πάλι χρειάζεται περισσότερη εκπαίδευση σχετικά με τις βασικές γνώσεις χρήσης δεδομένων (data literacy ή αλφαβητισμό δεδομένων), τόσο στο σχολείο όσο και μετά, για να είναι κάποιος σε θέση να κριτικάρει τους ισχυρισμούς που βασίζονται σε στατιστικά στοιχεία. Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που είναι έτοιμοι να χειραγωγήσουν αποδεικτικά στοιχεία για δικούς τους σκοπούς, αλλά πιστεύω ότι αυτό θα πρέπει να αντιμετωπιστεί από τις Αρχές που πρέπει να είναι ακόμη πιο αξιόπιστες στην επικοινωνία τους, για να είναι διαφανείς ως προς τα θετικά και τα αρνητικά σε οποιαδήποτε ερώτηση, αντί να επιλέγουν στοιχεία ώστε να είναι πιο πειστικές».

Ο Πρύτανης του ΟΠΑ Καθηγητής Δημήτρης Μπουραντώνης και ο Καθηγητής του Cambridge Sir David Spiegelhalter

Γιατί πιστεύετε ότι την τυχαιότητα είναι τόσο δύσκολο να την κατανοήσει ο μέσος άνθρωπος; Τι πρέπει να κάνουμε για να τον/την εκπαιδεύσουμε σχετικά;

«Όχι μόνο ο μέσος άνθρωπος! Με έχουν ρωτήσει γιατί οι άνθρωποι βρίσκουν την τυχαιότητα τόσο αδιανόητη και δυσνόητη, και απαντώ ότι, μετά από 40 χρόνια σπουδής και διδασκαλίας, αποφάσισα τελικά ότι συμβαίνει επειδή η τυχαιότητα στερείται λογικής και είναι πραγματικά δυσνόητη. Επομένως, δεν εμπιστεύομαι τη διαίσθησή μου σε προβλήματα σχετικά με την τυχαιότητα και πρέπει πάντα να απομακρύνομαι και να σκέφτομαι προσεκτικά οποιαδήποτε ερώτηση.
Οι άνθρωποι, και αυτό περιλαμβάνει κι εμένα, τείνουν να εντοπίζουν μοτίβα εκεί που δεν υπάρχουν – υπάρχει ένας καλός ελληνικός όρος για αυτό, αποφένια (apophenia), δηλαδή η ικανότητα του ανθρώπου να συνδέει φαινομενικά ασύνδετες πληροφορίες συντάσσοντας ένα έλλογο μωσαϊκό νοήματος. Και πάλι, πιστεύω ότι η εκμάθησή του αποτελεί μέρος του αλφαβητισμού δεδομένων (data literacy) και θα πρέπει να είναι ένα γενικό μέρος της εκπαίδευσης, όχι απλώς συστατικό των μαθηματικών».

Έχετε κάνει σημαντικές συνεισφορές στον τομέα των Bayesian Statistics. Ποιο πιστεύετε ότι θα είναι το μέλλον αυτής της προσέγγισης στην εποχή των Big Data;

«Οι στατιστικές κατά Bayes ήταν κάποτε μειωμένου ενδιαφέροντος, αλλά τώρα έχουν γίνει μια γενική προσέγγιση για σύνθετα μοντέλα – κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η μαζική έρευνα για τη μόλυνση από την Covid στο Ηνωμένο Βασίλειο αναλύθηκε χρησιμοποιώντας την Μπεϋζιανή προσέγγιση και έτσι όλα τα αποτελέσματα κοινοποιήθηκαν – στο κοινό, στα μέσα ενημέρωσης και στους φορείς χάραξης πολιτικής – όσον αφορά τις εκτιμήσεις και τα "διαστήματα αξιοπιστίας" (credible intervals). Η βασική ιδέα είναι πραγματικά πολύ απλή – χρησιμοποιεί απλώς τη θεωρία πιθανοτήτων για να εκφράσει την αβεβαιότητα, κατασκευάζοντας μαθηματικά μοντέλα που προσπαθούν να πλησιάσουν την πραγματικότητα και στη συνέχεια χρησιμοποιώντας δεδομένα για να προσπαθήσουμε να μάθουμε για τα αβέβαια μέρη του μοντέλου μας.
Αλλά μπορεί να είναι δύσκολο να εφαρμοστεί, καθώς τα σύνολα δεδομένων έχουν γίνει τόσο μεγάλα. Και όπως κάθε στατιστική μοντελοποίηση, τα συμπεράσματα εξαρτώνται από υποθέσεις, και έτσι τα μοντέλα χρειάζονται προσεκτικό έλεγχο και τα συμπεράσματά τους πρέπει να κοινοποιούνται με προσοχή και μετριοφροσύνη».

Τέλος, πώς βλέπετε τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης (AI) και τις απόψεις που έχουν διατυπωθεί σχετικά με το ChatGPT;

«Αυτό είναι πολύ σημαντικό. Αυτά τα προγράμματα είναι πραγματικά μια εξαιρετική εξέλιξη – χρησιμοποιώ LLM στη δουλειά μου, και όχι μόνο για να γράφω ποιήματα σχετικά με τις στατιστικές Bayes σε σαιξπηρικό ύφος! Μπορούν να διεξάγουν αυτόματη στατιστική ανάλυση δεδομένων, και αυτό πιθανώς θα γίνει ευρέως διαδεδομένο. Αυτό σημαίνει ότι είναι ακόμη πιο ζωτικής σημασίας να μπορούμε να κριτικάρουμε στατιστικούς ισχυρισμούς, οι οποίοι μπορεί τώρα να δημιουργηθούν με λίγη ανθρώπινη συνεισφορά. Τέλος, θέλω να πω ότι γνωρίζω εδώ και πολλά χρόνια πολλούς εκλεκτούς ερευνητές από το ΟΠΑ και τρέφω τεράστιο σεβασμό για το έργο τους. Είμαι πολύ χαρούμενος που λαμβάνω τον τιμητικό τίτλο σπουδών από το ΟΠΑ – είναι μια πραγματικά μεγάλη τιμή».

Επιμέλεια μετάφρασης: Κλεονίκη Καραγκούνη, Μέλος του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού του ΟΠΑ

Ποια είναι η νέα μορφή των Σχολών Διοίκησης

- Οι αλλαγές που φέρνει η νέα Ψηφιακή Εποχή στα συστήματα εκπαίδευσης της Υφηλίου, οι προβληματισμοί και τα νέα «εργαλεία» μάθησης
- Πάνω από 100 επιστημονικές παρουσιάσεις και 200 επιστήμονες απ' όλο τον κόσμο στο μεγάλο διεθνές συνέδριο «Leading and Managing in the Digital Era – LMDE 2023» που συνδιοργάνωσαν το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Stevens Institute of Technology (ΗΠΑ) και το Ίδρυμα Μποδοσάκη
- Πού πρέπει να στοχεύσουν σήμερα τα Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης σε παγκόσμιο επίπεδο

Της **ΝΑΝΣΥΣ ΠΟΥΛΟΥΔΗ**,
Προέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής του διεθνούς συνεδρίου LMDE, Καθηγήτριας Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του ΟΠΑ

Νέες ψηφιακές τεχνολογίες, διαδίκτυο των πραγμάτων (IoT), τεχνητή νοημοσύνη (AI), μηχανική μάθηση, ρομποτική, blockchain, εικονική και επαυξημένη πραγματικότητα… ο κατάλογος είναι τεράστιος. Η ζωή μας αλλάζει καθημερινά, και μαζί αλλάζει ο τρόπος εργασίας, εκπαίδευσης αλλά και απλής επικοινωνίας μας.

Πόσο έτοιμοι είμαστε όμως για όλα αυτά; Και τι φέρνει η νέα ψηφιακή εποχή στη διοίκηση αλλά και στην καθημερινότητα των επιχειρήσεων;

Περισσότερες από 100 επιστημονικές παρουσιάσεις και 200 επιστήμονες από όλο τον κόσμο επιχείρησαν να απαντήσουν στα παραπάνω ερωτήματα στη διάρκεια του μεγάλου διεθνούς συνεδρίου με θέμα «Ηγεσία και Διοίκηση στην Ψηφιακή Εποχή» (Leading and Managing in the Digital Era – LMDE 2023) που συνδιοργάνωσε το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Stevens Institute of Technology (ΗΠΑ) και το Ίδρυμα Μποδοσάκη.

Το συνέδριο εστίασε σε τέσσερις βασικές θεματικές περιοχές και συγκεκριμένα:

- **Την Ηγεσία και Διακυβέρνηση στην Ψηφιακή Εποχή**, όπου συζητήθηκαν θέματα σχετικά με την ηγεσία, τη διαφορετικότητα, την ισότητα και τη συμπερίληψη, την ψηφιακή ευφυΐα, την τεχνολογία και την κοινωνική ευημερία, τις δημόσιες πολιτικές και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- **Το Μέλλον της Εργασίας**, όπου συζητήθηκαν θέματα σχετικά με την εργασία από απόσταση, εξισορρόπηση εργασίας και προσωπικής ζωής, καινοτομίες στην παραγωγική διαδικασία, διαδικτυακή παροχή υγείας, κλιματικός κίνδυνος, καθώς και τη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού στην ψηφιακή εποχή.
- **Τη Στρατηγική, Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα στην Ψηφιακή Εποχή**, όπου συζητήθηκαν θέματα όπως ψηφιακός μετασχηματισμός και καινοτομία, νεοφυείς επιχειρήσεις στην ψηφιακή εποχή, επιχειρηματικότητα και τεχνολογική καινοτομία κ.ά. και
- **Το Μέλλον των Σχολών Διοίκησης στην Ψηφιακή Εποχή**, όπου συζητήθηκαν θέματα σχετικά με τις απαραίτητες αλλαγές στις Σχολές Διοίκησης, την εκπαίδευση των στελεχών μάρκετινγκ για την ψηφιακή εποχή, το μέλλον της έρευνας μάνατζμεντ στις Σχολές Διοίκησης και πολλά άλλα.

Συμμετοχές από όλο τον κόσμο

Στο συνέδριο συμμετείχαν 200 σύνεδροι από όλο τον κόσμο ενώ, εκτός από την Ελλάδα, οι 50 σύνεδροι ήταν από τη Βόρεια Αμερική, 2 από χώρες της Λατινικής Αμερικής, 25 από χώρες της Ευρώπης, 3 από την Ασία καθώς και ένας από την Αυστραλία.

Το συνέδριο προλόγισαν ο Πρύτανης του ΟΠΑ, Καθηγητής **Δημήτρης Μπουραντώνης**, ο Dean του School of Businesss, Stevens Institute of Technology και πρώην Πρύτανης του ΟΠΑ Καθηγητής **Γρηγόρης Πραστάκος** και η Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής και του Association for Information Systems Καθηγήτρια **Νάνσυ Πουλούδη**.

Μεταξύ άλλων, φιλοξενήθηκαν πέντε βασικές (keynote) ομιλίες, στις οποίες παρουσιάστηκαν: το ταξίδι ψηφιακού μετασχηματισμού του Ομίλου ΟΤΕ από τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο του Ομίλου κ. **Μιχάλη Τσαμάζ**, οι προκλήσεις για την προαγωγή της Διαφορετικότητας, Ισότητας και Συμπερίληψης από την οπτική της Διεθνούς Ένωσης Πληροφοριακών Συστημάτων (AIS) από τη Frazier Family Chair Professor **Manju Ahuja**, Vice President Diversity, Equity and Inclusion του AIS, καθώς και οι προκλήσεις για τις Σχολές Διοίκησης (Business Schools) από καταξιωμένους Καθηγητές με ηγετικό ρόλο Κοσμήτορα ή Αντιπρύτανη στις ΗΠΑ όπως οι κ.κ. **H. Rao Unnava** από το UC Davis Graduate School of Management, **Paul A. Pavlou** από το C. T. Bauer College of Business του University of Houston και **Chrysanthos (Chris) Dellarocas** από το Boston University.

Από αριστερά: η Πρόεδρος του Ιδρύματος Μποδοσάκη Α. Δεσύπρη, ο Managing Director and Partner Athens, BCG Χ. Καβουνίδης, ο CEO της NatCap Sebastian Leape, η Co-Director SEED A. Firmenich και ο Vice-Chairman της Roche Holdings Ltd A. Hoffmann

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του συνεδρίου LMDE ήταν ότι, σε αντιδιαστολή με άλλα διεθνή συνέδρια που εστιάζουν αποκλειστικά σε επιστημονικά θέματα, το LMDE φιλοξένησε παρουσιάσεις και συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης (panel) και από τον επιχειρηματικό κόσμο, υποδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο την ανάγκη συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκών και στελεχών της πράξης προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας. Μερικά από τα θέματα που απασχόλησαν τις συνεδρίες αυτές ήταν η σημασία της ψηφιακής επιχειρηματικότητας, παραδείγματα (case studies) πετυχημένων επιχειρηματικών προσπαθειών ψηφιακού μετασχηματισμού και καινοτομίας, η σημασία της βιώσιμης ανάπτυξης, και η σημασία του τρίπτυχου διαφορετικότητας, ισότητας και συμπερίληψης στην ατζέντα κάθε επιχείρησης.

Μια άλλη καινοτομία του συνεδρίου LMDE ήταν ότι το συνέδριο ξεκίνησε στην Αθήνα (19-20 Ιουνίου) και συνεχίστηκε στην Ερμούπολη της Σύρου το διάστημα 22-23 Ιουνίου.

Συγκεκριμένα, μετά τη λήξη του κυρίως συνεδρίου στην Αθήνα, αρκετοί από τους συνέδρους συνέχισαν τον επιστημονικό διάλογο σε ένα Research and Doctoral Colloquium με παρουσίαση επιλεγμένων ερευνητικών έργων

Από αριστερά: Καθηγητής ΟΠΑ Γ. Δουκίδης, Καθηγήτρια και Vice President AIS M. Ahuja, Ομότιμη Καθηγήτρια ΟΠΑ Ν. Παπαλεξανδρή, Καθηγήτρια ΟΠΑ Ν. Πουλούδη, Πρύτανης ΟΠΑ Δ. Μπουραντώνης, Πρόεδρος & Δ/νων Σύμβ. Ομίλου ΟΤΕ Μ. Τσαμάζ και ο Dean του Stevens Institute Καθηγητής Γ. Πραστάκος

και διδακτορικών ερευνών. Τα θέματα των ερευνητικών εργασιών που παρουσιάστηκαν αφορούσαν την τεχνητή νοημοσύνη και τα ψηφιακά δίδυμα, την καινοτομία στην ψηφιακή εποχή, τον άνθρωπο και το μέλλον της εργασίας, εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης στον χώρο της ναυτιλίας καθώς και την έρευνα σε θέματα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (fintech).

Από την πλευρά του, ο Πρύτανης του ΟΠΑ, Καθηγητής Δημήτρης Μπουραντώνης, μετά την ολοκλήρωση του συνεδρίου στην Αθήνα, δήλωσε: «Το διεθνές συνέδριο "Leadership and management in the Digital Era" αποτελεί ένα σημείο αναφοράς στο παρόν και στο μέλλον της επιχειρηματικότητας και της εκπαίδευσης. Τα θέματα που πραγματεύθηκε αφορούν στα πιο σύγχρονα αντικείμενα της ηγεσίας και της διακυβέρνησης στην ψηφιακή εποχή, στο μέλλον της εργασίας, στη στρατηγική, στην καινοτομία, αλλά και στο μέλλον των Business Schools στη νέα εποχή».

«Αυτή η συνύπαρξη και η ολοκληρωμένη προσέγγιση των θεμάτων της ηγεσίας, της επιχειρηματικότητας και της εκπαίδευσης, αποτελούν το διαφοροποιητικό στοιχείο και τη μοναδικότητα του συνεδρίου αυτού διεθνώς» είπε ο κ. Μπουραντώνης. «Εντυπωσιακή ήταν η απήχησή του σε μεγάλες προσωπικότητες και διακεκριμένους επιστήμονες από κορυφαία πανεπιστήμια από όλο τον κόσμο, καθώς και σε υψηλόβαθμα στελέχη διεθνών οργανισμών και επιχειρήσεων. Να σημειωθεί ότι για πρώτη φορά φιλοξενήθηκε ένα τέτοιο συνέδριο στη χώρα μας σε αυτά τα επιχειρηματικά και επιστημονικά πεδία» ανέφερε.

Ο Dean του Stevens School of Business και πρώην Πρύτανης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Καθηγητής Γρηγόρης Πραστάκος, μετά την ολοκλήρωση του συνεδρίου στην Αθήνα και στη Σύρο, δήλωσε: «Οι ψηφιακές τεχνολογίες αλλάζουν ριζικά τον τρόπο λειτουργίας επιχειρήσεων και οργανισμών, και, κατ' επέκταση, τον τρόπο εργασίας των στελεχών τους. Παράλληλα, παρατηρούμε στην κοινωνία μια αυξημένη έμφαση πάνω σε θέματα διαφορετικότητας, ισότητας και συμπερίληψης, στοιχεία που συμβάλλουν σε ανάπτυξη της καινοτομίας, καλύτερες εργασιακές συνθήκες και αύξηση της παραγωγικότητας, καθώς επίσης σε θέματα ψηφιακής επιχειρηματικότητας, και σε θέματα βιωσιμότητας και κλιματικών κινδύνων. Οι νέες αυτές συνθήκες απαιτούν διαφορετικές / αυξημένες γνώσεις, ικανότητες, και αντιλήψεις τις οποίες καλούνται να παράσχουν τα Πανεπιστήμια. Αυτό ακριβώς ήταν το αντικείμενο του συνεδρίου LMDE: να παρουσιάσει νέα ερευνητικά αποτελέσματα πάνω στο μάνατζμεντ στην ψηφιακή εποχή, να φέρει κοντά ακαδημαϊκούς με ανθρώπους της πράξης, και να εντοπίσει νέα ερευνητικές κατευθύνσεις στον χώρο του μάνατζμεντ. Το συνέδριο ήταν ιδιαίτερα πετυχημένο, συγκέντρωσε τεράστιο ενδιαφέρον και προσέλκυσε μερικά από τα μεγαλύτερα ονόματα της θεωρίας και της πράξης διεθνώς».

Η Πρόεδρος του Ιδρύματος Μποδοσάκη, κυρία **Αθηνά Δεσύπρη**, δήλωσε: «Σε μια εποχή που ο κόσμος αλλάζει ραγδαία λόγω της τεχνολογίας και της κλιματικής κρίσης και οι επιχειρήσεις χρειάζονται στελέχη με νέες γνώσεις και νέες δεξιότητες, ικανά να διαχειριστούν τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες αυτής της νέας εποχής, τα business schools δεν μπορούν να παραμένουν ίδια». «Οφείλουν να επαναπροσδιορίζουν τακτικά όχι μόνο την εκπαιδευτική ύλη αλλά και τα μέσα και τον τρόπο μετάδοσης της γνώσης που χρησιμοποιούν, ώστε να ετοιμάζουν σύγχρονα στελέχη τα οποία μπορούν να διοικούν λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις στον πλανήτη. Το διεθνές αυτό συνέδριο είναι το πρώτο που διερευνά αυτή την κατεύθυνση και το Ίδρυμα Μποδοσάκη συμμετείχε ως συνδιοργανωτής στο πλαίσιο των κοινωφελών σκοπών του για την προαγωγή της παιδείας» πρόσθεσε η κυρία Δεσύπρη.

Τι αλλάζει

Όπως τόνισαν οι επιστήμονες που συμμετείχαν στο συνέδριο, οι ταχέως αναδυόμενες τεχνολογίες μεταμορφώνουν ριζικά τον χώρο της εργασίας, ενισχύουν την αποτελεσματικότητα και ανοίγουν νέες ευκαιρίες και νέες προκλήσεις αυξάνοντας την πολυπλοκότητα της λήψης αποφάσεων.

Ως αποτέλεσμα, οι επιχειρήσεις μετασχηματίζονται και οι ρόλοι διοίκησης και διαχείρισης στις κοινωνίες μας εξελίσσονται σε κατευθύνσεις που διαρκώς αλλάζουν. Έτσι, σε αυτή τη νέα ψηφιακή εποχή, οι μάνατζερ εργάζονται δίπλα σε έξυπνες μηχανές, οι οποίες όμως τώρα εκτελούν πολλές από τις «πνευματικές» εργασίες που μέχρι τώρα εκτελούνταν αποκλειστικά από ανθρώπους. Αντίστοιχα δε, οι ακαδημαϊκοί και οι ηγέτες του κάθε κλάδου πρέπει να συνεργαστούν για να συζητήσουν και να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες των ψηφιακών τεχνολογιών και να σχεδιάσουν έτσι το μέλλον της επαγγελματικής και επιχειρηματικής εκπαίδευσης.

Το βέβαιο είναι ότι η νέα εποχή απαιτεί ένα νέο στυλ ηγεσίας, όπου η «ψηφιακή ευφυΐα» θα είναι απαραίτητη, ενώ παράλληλα θα απαιτείται να επικεντρώσουμε στη συνεργασία, τη διαφάνεια, την επιχειρηματικότητα, τη διαφορετικότητα και την ένταξη.

Επιπλέον, η ανάπτυξη των ψηφιακών τεχνολογιών μπορεί να συγκλίνει και στην προσπάθεια επίλυσης των περιβαλλοντικών προβλημάτων και των κοινωνικοπολιτικών αναταράξεων, καθιστώντας κορυφαίες προτεραιότητες την ευαισθητοποίηση πάνω σε θέματα διαχείρισης κινδύνων. Αυτό, όπως είναι προφανές, οδηγεί σε νέες ηθικές προκλήσεις, καθώς οι επιχειρήσεις πρέπει να επιδιώξουν τη βιωσιμότητα και την υπευθυνότητα.

> **Οι ταχέως αναδυόμενες τεχνολογίες μεταμορφώνουν ριζικά τον χώρο της εργασίας, ενισχύουν την αποτελεσματικότητα και ανοίγουν νέες ευκαιρίες**

Και οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων εδώ συχνά βρίσκονται σε αχαρτογράφητα νερά.

Εμπόριο και εκπαίδευση: Τι αλλάζει στις Σχολές Διοίκησης

Όπως ανέφεραν οι ομιλητές του συνεδρίου, οι αλλαγές της νέας ψηφιακής εποχής θα επηρεάσουν την οργάνωση και το μάνατζμεντ των επιχειρήσεων, τον δημόσιο τομέα και την εκπαίδευση. Απαιτούνται έτσι νέες δεξιότητες και νοοτροπίες για να μπορέσουμε να είμαστε ανταγωνιστικοί και να ταιριάξουμε με τους αναδυόμενους νέους ρόλους όταν οι παραδοσιακοί ηγετικοί και διοικητικοί ρόλοι θα εξαφανίζονται.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι επιχειρήσεις που θέλουν να αποκτήσουν μεγαλύτερη γνώση της ψηφιακής τεχνολογίας χρειάζονται ένα καλά εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό, είτε αναβαθμίζοντας το υπάρχον προσωπικό τους είτε προσλαμβάνοντας νέους πτυχιούχους.

Για να παράγουν πτυχιούχους που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις δεξιοτήτων των νέων ψηφιακών εργοδοτών, οι Σχολές Διοίκησης (Business Schools) αναθεωρούν επειγόντως και αναπροσαρμόζουν τα υπάρχοντα προγράμματα και προγράμματα σπουδών.

Παράλληλα, οι διευθυντές ανθρώπινου δυναμικού εστιάζουν ήδη στο να προσελκύσουν υποψήφιους με γνώσεις ψηφιακής τεχνολογίας που να διαθέτουν επίσης ένα σύνολο μεταδεξιοτήτων οι οποίες, σύμφωνα με έρευνες, έχουν αναγνωριστεί ως κρίσιμες για την επιτυχία στην ψηφιακή εποχή. Αυτό αφήνει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής με το καθήκον της δημιουργίας πλαισίων, κινήτρων και πολιτικών οι οποίες ενθαρρύνουν τις επενδύσεις σε ευρεία έρευνα και διδασκαλία ψηφιακών εννοιών σε διάφορους κλάδους και σε όλη την επαγγελματική ζωή των ατόμων.

Το συνέδριο, εκτός της παρουσίασης νέων προτάσεων και σημαντικών χρηματοδοτούμενων ερευνητικών πρωτοβουλιών, έδωσε στους επιστήμονες τη δυνατότητα να δικτυωθούν για πιθανές συνεργασίες σε χρηματοδοτούμενη έρευνα, να συναντήσουν ειδικούς και να συζητήσουν πιθανές συνεργασίες σε ερευνητικά έργα και να συμμετάσχουν σε παρουσιάσεις διδακτορικής έρευνας.

Advertorial

COSMOTE 5G: Πανελλαδική πληθυσμιακή κάλυψη πάνω από 85%

Ξεπέρασε το 85% η πανελλαδική πληθυσμιακή κάλυψη του COSMOTE 5G, με την COSMOTE να έρχεται, ήδη από τα τέλη Μαΐου, πιο κοντά στον στόχο που έχει θέσει για κάλυψη της τάξεως του 90% μέχρι το τέλος του 2023. Στην Αθήνα, η πληθυσμιακή κάλυψη 5G έχει φτάσει το 97%, ενώ στη Θεσσαλονίκη και σε άλλες 37 πόλεις σε όλη την Ελλάδα έχει ήδη ξεπεράσει το 90%.

«Κρατώντας αμείωτο τον ρυθμό ανάπτυξης του δικτύου μας, και χάρη στην εντατική δουλειά των τεχνικών μας, φέρνουμε το 5G σε κάθε γωνιά της Ελλάδας, για να μπορούν όλοι να απολαμβάνουν τις απεριόριστες δυνατότητες των δικτύων 5ης γενιάς. Υλοποιώντας το μεγάλο επενδυτικό μας πλάνο, που ξεπερνά τα 3 δισ. ευρώ μέχρι το 2027, αναβαθμίζουμε τις δικτυακές υποδομές της χώρας και οδηγούμε την Ελλάδα στην κοινωνία των Gigabit» δήλωσε ο Chief Officer Τεχνολογίας & Λειτουργιών Ομίλου ΟΤΕ, κ. **Στέφανος Θεοχαρόπουλος**.

Πέρα από την κάλυψη, το δίκτυο της COSMOTE ξεχωρίζει και για την ταχύτητα και την ποιότητά του. Σύμφωνα με το Speedtest® της Ookla®, της πρώτης εταιρείας παγκοσμίως για μετρήσεις Mobile Internet, η COSMOTE διακρίθηκε για 6η χρονιά ως «το πιο γρήγορο δίκτυο κινητής στην Ελλάδα» με τους συνδρομητές της να απολαμβάνουν, κατά μέσο όρο, υπερδιπλάσιες ταχύτητες download από εκείνες άλλων παρόχων κινητής. Αντίστοιχα, έλαβε την πιστοποίηση «Best in Test» για 8η συνεχόμενη φορά, για τις υπηρεσίες Mobile Internet και φωνής, από τη διεθνώς αναγνωρισμένη εταιρεία μετρήσεων umlaut, πλέον τμήμα της Accenture.

Ο κ. Στέφανος Θεοχαρόπουλος

Υπερσύγχρονα δίκτυα νέας γενιάς

Στην εποχή μας οι επενδύσεις σε δίκτυα νέας γενιάς αποτελούν όχι μόνο προϋπόθεση για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας και των επιχειρήσεων, αλλά και της κοινωνίας και των πολιτών. Ανταποκρινόμενη στις σύγχρονες ανάγκες των πελατών της, η COSMOTE επενδύει σε υπερσύγχρονα δίκτυα όχι μόνο κινητής, αλλά και σταθερής που φέρνουν πιο γρήγορες και αξιόπιστες ταχύτητες. Στο πλαίσιο αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη η υλοποίηση του επενδυτικού της πλάνου ύψους άνω των €3 δισ. έως το 2027, που αποτελεί τη μεγαλύτερη επένδυση σε τηλεπικοινωνιακές υποδομές των τελευταίων δεκαετιών. Οι υποδομές αυτές αναμένεται να δώσουν στην Ελλάδα μία θέση ανάμεσα στις πιο προηγμένες χώρες της Ευρώπης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Μέσα από αυτό το πλάνο ο Όμιλος ΟΤΕ θα καλύψει τα 2/3 των γραμμών της χώρας με υποδομή Fiber To The Home (FTTH) έως το 2027. Ήδη πάνω από 2,3 εκατ. ιδιώτες και επιχειρήσεις μπορούν να αποκτήσουν ασύλληπτες ταχύτητες internet έως 1Gbps, μέσα από το μεγαλύτερο δίκτυο οπτικών ινών στην Ελλάδα, το COSMOTE Fiber. Το FTTH κερδίζει συνεχώς έδαφος και όλο και περισσότεροι καταναλωτές αντιλαμβάνονται τα πλεονεκτήματά του. Με το Fiber To The Home η οπτική ίνα φτάνει 100% στην πρίζα του σπιτιού. Έτσι, για πρώτη φορά, ο πελάτης έχει 100% εγγυημένη ταχύτητα internet για να κάνει downloading σε δευτερόλεπτα, να παίζει online τα αγαπημένα του παιχνίδια χωρίς καθυστερήσεις, να βλέπει video HD χωρίς διακοπές. Μπορεί να έχει σταθερή ταχύτητα, ακόμα και όταν είναι online ταυτόχρονα πολλές συσκευές και «τρέχουν» παράλληλα βαριές εφαρμογές στις smart συσκευές του. Αντίστοιχα, για τις επιχειρήσεις, η μετάβαση στην οπτική ίνα αναμένεται να αυξήσει την παραγωγικότητα και να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητά τους, δεδομένου ότι σήμερα, περισσότερο από ποτέ, οι επιχειρήσεις έχουν ανάγκη από γρήγορα δίκτυα. Επαγγελματίες σε κλάδους όπως η Ιατρική, η Εκπαίδευση, ο Τουρισμός, η Βιομηχανία, η Γεωργία, που θα εφαρμόσουν τη νέα τεχνολογία, θα εξελίξουν σημαντικά τη δραστηριότητά τους.

Σημειώνεται πως αυτή η συνεχής ανάπτυξη σε δίκτυα FTTH και 5G, επιτρέπει στην COSMOTE να προσφέρει κορυφαίες υπηρεσίες σε όλο και περισσότερους πελάτες. Η διαθεσιμότητα, η αξιοπιστία και η ταχύτητα των δικτύων είναι από τα στοιχεία εκείνα που χτίζουν την εμπιστοσύνη των πελατών με την εταιρεία και οδηγούν σταδιακά στην προσέλκυση νέων, είτε είναι ιδιώτες είτε επιχειρήσεις.

Η συνεχής ανάπτυξη σε δίκτυα FTTH και 5G, επιτρέπει στην COSMOTE να προσφέρει κορυφαίες υπηρεσίες

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η οικονομική πολιτική στην εποχή της κλιματικής αλλαγής

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ
Καθηγητής ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΒΑΣΙΛΑΤΟΣ, Προέδρος Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ:

ΕΥΗ ΠΑΠΠΑ,
Αντιπρόεδρος Επιτροπής Επιχειρηματικού Κύκλου της Ευρωζώνης, Εξωτερικό Μέλος του Πορτογαλικού Συμβουλίου Δημοσίων Οικονομικών, Καθηγήτρια στο Universidad Carlos III de Madrid

ΕΥΘΥΜΙΑ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ,
Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΣ,
Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

ΦΑΜΠΙΟ ΑΝΤΩΝΙΟΥ,
Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

Σύμφωνα με την οικονομική επιστήμη, οι «αποτυχίες της αγοράς» (market failures) δικαιολογούν την παρέμβαση της οικονομικής πολιτικής. Οι «αποτυχίες της αγοράς» είναι στρεβλώσεις που χαρακτηρίζουν τη λειτουργία των αγορών, που με τη σειρά τους συνεπάγονται στρεβλή κατανομή των πόρων με αρνητικό αντίκτυπο στην παραγωγή, στις τιμές και στην κοινωνική ευημερία. Μία, η σημαντικότερη ίσως, τέτοια στρέβλωση, αποτελεί η ύπαρξη εξωτερικοτήτων, παραγόντων δηλαδή που, αν και μπορεί να επηρεάζουν τις δραστηριότητες και την ευημερία όλης της κοινωνίας είτε με επωφελή είτε με δυσμενή τρόπο, οι αγορές, και συγκεκριμένα ο μηχανισμός των τιμών, δεν τις λαμβάνουν υπ' όψιν ή δεν τις αποτιμούν ορθώς.

Η κλιματική αλλαγή έχει αναγνωριστεί ως η πιο σημαντική εξωτερικότητα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα, άρα και η παγκόσμια οικονομία. Είναι μάλιστα μια εξωτερικότητα με διαχρονικό και διεθνή χαρακτήρα. Από τη στιγμή που η επιστήμη σήμερα συγκλίνει στην άποψη ότι η κλιματική αλλαγή είναι ένα φαινόμενο που προκαλείται ανθρωπογενώς, η μη λήψη επαρκών μέτρων μετριασμού των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου μπορεί να έχει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη ευημερία. Και είναι συνεπώς η ίδια η οικονομική θεωρία που δικαιολογεί την παρέμβαση.

Στόχος αυτού του σύντομου αφιερώματος δεν είναι προφανώς μια ενδελεχής αποτύπωση και ανάλυση του τεράστιου αυτού ζητήματος. Αντίθετα, επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο η οικονομική επιστήμη εντάσσει το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής στο πλαίσιο ανάλυσης μιας οικονομίας και της άσκησης πολιτικής, είτε σε μακροοικονομικό είτε σε μικροοικονομικό επίπεδο. Η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη, η αλλαγή του κλίματος και οι φυσικές καταστροφές έχουν αναπόφευκτες επιπτώσεις στην οικονομία και στην κοινωνία. Η κλιματική αλλαγή αναδεικνύει μια νέα πρόκληση για την οικονομική πολιτική, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού όσο και σε επίπεδο αναζήτησης νέων εργαλείων παρέμβασης. Η οικονομική πολιτική είναι αυτή που θα παίξει κυρίαρχο ρόλο στην προσπάθεια μετάβασης σε μια πιο βιώσιμη και περιβαλλοντικά φιλική οικονομία, καθιστώντας την πιο ανθεκτική στις πιέσεις της κλιματικής αλλαγής. Κομβικός δε, θα είναι ο ρόλος της οικονομικής πολιτικής στην ενθάρρυνση της τεχνολογικής προόδου ώστε να συμβαδίζουν αρμονικά η οικονομική ανάπτυξη, η ευημερία και ο σεβασμός στο περιβάλλον.

Πράσινη μετάβαση και αναδυόμενες οικονομίες

Της **ΕΥΗΣ ΠΑΠΠΑ,**
Αντιπροέδρου της Επιτροπής Επιχειρηματικού Κύκλου της Ευρωζώνης, Εξωτερικού Μέλους του Πορτογαλικού Συμβουλίου Δημοσίων Οικονομικών, Καθηγήτριας στο Universidad Carlos III de Madrid

Η αυξανόμενη ζήτηση ενέργειας στις αναδυόμενες οικονομίες – οι οποίες, αν και μεμονωμένα μπορεί να μη συμβάλλουν σημαντικά στις παγκόσμιες εκπομπές CO2, συλλογικά έχουν όμως σημαντικό αντίκτυπο – παρουσιάζει σημαντικές προκλήσεις και ευκαιρίες.

Η αλληλεπίδραση μεταξύ της παραγωγής ενέργειας και του περιβάλλοντος αποτελεί κρίσιμο ζήτημα. Τα ορυκτά καύσιμα αποτελούν σημαντική πηγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, τα οποία συμβάλλουν στην κλιματική αλλαγή, ενώ επιβαρύνουν την ποιότητα του αέρα και την ανθρώπινη υγεία.

Ενώ τα ορυκτά καύσιμα εξακολουθούν στις αναδυόμενες οικονομίες να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παραγωγή ενέργειας, υπάρχει επίσης αύξηση της διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό τους μείγμα. Ωστόσο, η εξισορρόπηση της ανάγκης για παραγωγή ενέργειας με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και την πρόσβαση στην ενέργεια είναι ένα σύνθετο ζήτημα και απαιτεί σημαντικές επενδύσεις και αλλαγές πολιτικής.

Στις αναδυόμενες οικονομίες, η παραγωγή ενέργειας αυξάνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια για να καλύψει την αυξανόμενη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας. Πολλές από αυτές τις χώρες βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στα ορυκτά καύσιμα, όπως ο άνθρακας, το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, τα οποία ενέχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και η ατμοσφαιρική ρύπανση.

Ένας από τους κύριους μοχλούς πίσω από την αυξανόμενη ζήτηση ενέργειας στις αναδυόμενες οικονομίες είναι η οικονομική ανάπτυξη. Καθώς αυτές οι χώρες αναπτύσσονται και οι πληθυσμοί τους αυξάνονται, υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη για ηλεκτρική ενέργεια για την τροφοδοσία κατοικιών, επιχειρήσεων και βιομηχανιών. Αυτό οδήγησε σε σημαντικές επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές, συμπεριλαμβανομένων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής, γραμμών μεταφοράς και δικτύων διανομής.

Η Κίνα, η Ινδία και άλλες ασιατικές χώρες πρωτοστατούν στην παραγωγή ενέργειας. Η Κίνα, ειδικότερα, έχει επενδύσει σε μεγάλο βαθμό σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα για να καλύψει τις ενεργειακές της ανάγκες. Ωστόσο, έχει επίσης αυξήσει τις επενδύσεις της σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) όπως η ηλιακή και η αιολική ενέργεια. Η Ινδία, από την άλλη πλευρά, έχει επικεντρωθεί περισσότερο στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, θέτοντας φιλόδοξους στόχους για την ικανότητα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Στη Λατινική Αμερική, η Βραζιλία έχει επενδύσει σε μεγάλο βαθμό σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η υδροηλεκτρική ενέργεια και η ενέργεια από βιομάζα. Η χώρα διερευνά επίσης το δυναμικό της αιολικής και ηλιακής ενέργειας και έχει θέσει ως στόχο να αυξήσει τη δυναμικότητα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 45% έως το 2030. Το Μεξικό είναι μια άλλη χώρα στην περιοχή που έχει επενδύσει σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, με στόχο να καλύπτει το 35% της ηλεκτρικής ενέργειας που χρειάζεται από καθαρές πηγές έως το 2024.

Η Αφρική έχει σημαντικό αναξιοποίητο ηλιακό και αιολικό δυναμικό. Ωστόσο, πολλές χώρες αυτής της ηπείρου εξακολουθούν να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τα ορυκτά καύσιμα για την παραγωγή ενέργειας. Η

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής ανησυχούν ότι η μετάβαση από τα ορυκτά καύσιμα σε μια πιο πράσινη οικονομία μπορεί να αυξήσει τον πληθωριστικό κίνδυνο

ΑΦΙΕΡΩΜΑ **Η οικονομική πολιτική στην εποχή της κλιματικής αλλαγής**

Νότια Αφρική είναι ένας από τους μεγαλύτερους παραγωγούς ενέργειας στην περιοχή, με σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα να παρέχουν το μεγαλύτερο μέρος της ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, η χώρα έχει επίσης αυξήσει τις επενδύσεις της σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Τα ορυκτά καύσιμα εξακολουθούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παραγωγή ενέργειας στις αναδυόμενες οικονομίες, παρά την ύπαρξη σχεδίων για επενδύσεις σε ΑΠΕ. Σε πολλές περιπτώσεις, αυτές οι χώρες δεν διαθέτουν τους πόρους ή την τεχνολογία για να στραφούν σε ικανό βαθμό προς ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Επιπλέον, τα ορυκτά καύσιμα είναι συχνά φθηνότερα και πιο αξιόπιστη πηγή ενέργειας, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά σε χώρες με περιορισμένους πόρους.

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η ηλιακή και η αιολική ενέργεια, προσφέρουν μια καθαρότερη εναλλακτική λύση στα ορυκτά καύσιμα. Ωστόσο, υπάρχουν επίσης περιβαλλοντικές ανησυχίες που σχετίζονται με την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η παραγωγή ηλιακών συλλεκτών και ανεμογεννητριών απαιτεί σημαντικές ποσότητες πόρων και μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος εάν δεν γίνεται σωστή διαχείριση.

Η αλληλεπίδραση μεταξύ της παραγωγής ενέργειας και του περιβάλλοντος περιπλέκεται περαιτέρω από θέματα πρόσβασης στην ενέργεια και φτώχειας. Πολλοί άνθρωποι στις αναδυόμενες οικονομίες εξακολουθούν να στερούνται πρόσβασης στην ηλεκτρική ενέργεια, κάτι που μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην ποιότητα ζωής τους. Ωστόσο, η παροχή πρόσβασης στην ηλεκτρική ενέργεια μπορεί επίσης να οδηγήσει σε αυξημένη κατανάλωση ενέργειας και περαιτέρω περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Η κλιματική αλλαγή και οι οικονομικές της συνέπειες, όπως η άνοδος της στάθμης της θάλασσας και οι φυσικές καταστροφές, είναι πιεστικά ζητήματα που απαιτούν επανεκτίμηση των μη ανανεώσιμων πόρων και της ενέργειας που βασίζεται στα ορυκτά σε όλες τις οικονομίες. Αυτό με τη σειρά του απαιτεί αξιολόγηση του μακροοικονομικού αντικτύπου της πράσινης μετάβασης με έμφαση στην αλληλεπίδραση μεταξύ της πράσινης μετάβασης, του πληθωρισμού και των επιπτώσεων της πολιτικής για τις αναδυόμενες οικονομίες. Η πράσινη μετάβαση επηρεάζει τη δυναμική των τιμών και τον πληθωρισμό μεταβάλλοντας τις σχετικές τιμές της ενέργειας και των λοιπών συντελεστών παραγωγής, καθώς και το συνολικό επίπεδο τιμών. Η μετάβαση καθοδηγείται από τις αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας, οι οποίες επηρεάζουν το κόστος και τις αποφάσεις παραγωγής των επιχειρήσεων, καθώς και τις τιμές καταναλωτή και τις νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές.

> **Η πράσινη μετάβαση θέτει προκλήσεις και πρέπει να γίνουν θυσίες για την επίτευξη μιας πιο πράσινης παγκόσμιας οικονομίας**

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής ανησυχούν ότι η μετάβαση από τα ορυκτά καύσιμα σε μια πιο πράσινη οικονομία μπορεί να αυξήσει τον πληθωριστικό κίνδυνο, ειδικά για τις αναδυόμενες οικονομίες, οι οποίες συχνά λειτουργούν σε περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από προκυκλικές - κρατικές δαπάνες, δυσανεξία χρέους και χρηματοδότηση με βάση τον φόρο πληθωρισμού. Επιπλέον, η μετάβαση μπορεί να δημιουργήσει κόστος που επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα αυτών των οικονομιών, οι οποίες είναι συνήθως μικρές και ανοιχτές.

Η πράσινη μετάβαση που προκαλείται από μόνιμες αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας που παράγεται από ορυκτά καύσιμα (brown energy) μοιραία οδηγεί σε βραχυπρόθεσμη άνοδο του πληθωρισμού, μαζί με σημαντική και επίμονη πτώση της παραγωγής. Η νομισματική πολιτική μπορεί να μειώσει τις βραχυπρόθεσμες πληθωριστικές πιέσεις αλλά με το κόστος των ακόμη υψηλότερων απωλειών παραγωγής. Η δημοσιονομική πολιτική που περιλαμβάνει φόρους άνθρακα, πράσινες επιδοτήσεις και επενδύσεις σε υποδομές πράσινων κεφαλαίων μπορεί να βοηθήσει στον μετριασμό των απωλειών παραγωγής.

Ο φόρος άνθρακα μπορεί να επιταχύνει την πράσινη μετάβαση, αλλά συνοδεύεται από πληθωριστικές πιέσεις και απώλειες παραγωγής. Οι επιδοτήσεις και οι δημόσιες επενδύσεις σε πράσινο κεφάλαιο, από την άλλη πλευρά, έχουν τη δυνατότητα να επιταχύνουν τη μετάβαση χωρίς να δημιουργήσουν πληθωριστικές πιέσεις ή κόστος παραγωγής. Διαφορετικές επιλογές δημοσιονομικής πολιτικής συνεπάγονται διαφορετικό δημοσιονομικό κόστος και έχουν διαφορετικές επιπτώσεις στη συμπεριφορά του χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ και των περιθωρίων στα επιτόκια δανεισμού. Ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε οικονομίας, διαφορετικές επιλογές πολιτικής μπορεί να είναι προτιμότερες και λάθος επιλογές πολιτικής μπορεί να αποβούν δαπανηρές. Η φορολόγηση του άνθρακα συνιστάται εάν ο στόχος είναι η μείωση της παγκόσμιας χρήσης ενέργειας από μη ανανεώσιμους πόρους, ακόμη και υπό τη δαμόκλειο σπάθη του πληθωρισμού και των βραχυπρόθεσμων απωλειών στην παραγωγή. Από την άλλη πλευρά, εάν οι προτιμήσεις των ασκούντων την οικονομική πολιτική και της ίδιας της κοινωνίας διάκεινται ευνοϊκά στο ζήτημα της στροφής προς βιώσιμα αγαθά, οι επενδύσεις σε πράσινες δημόσιες υποδομές παρέχουν μια μετάβαση χωρίς πληθωρισμό, αυξημένη χρήση πράσινης ενέργειας και ελάχιστο κόστος παραγωγής και δημοσιονομικό κόστος.

Συμπερασματικά, η πράσινη μετάβαση θέτει προκλήσεις και πρέπει να γίνουν θυσίες για την επίτευξη μιας πιο πράσινης παγκόσμιας οικονομίας, ενώ κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μεταβατικών πολιτικών πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και στους στόχους κάθε οικονομίας. Με αυτόν τον τρόπο, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να μετριάσουν τις πιθανές πληθωριστικές πιέσεις, να ελαχιστοποιήσουν τις απώλειες στην παραγωγή και να προωθήσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Κλιματική αλλαγή και οδικές μεταφορές

Της **ΕΥΘΥΜΙΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**,
Επίκουρης Καθηγήτριας του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

Η Ελλάδα, ως χώρα Μεσογειακή με πολλά νησιά, είναι ιδιαίτερα ευάλωτη στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης και ο μετριασμός την κλιματικής αλλαγής απαιτούν τον σχεδιασμό και την αποτελεσματική υλοποίηση φιλόδοξων πολιτικών σε πολλούς τομείς, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των μεταφορών.

Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου προέρχονται σε μεγάλο βαθμό από τους κλάδους της ενέργειας και των μεταφορών Ο τομέας των μεταφορών και κυρίως οι οδικές μεταφορές είναι υπεύθυνες για τα πολύ υψηλά ποσοστά ατμοσφαιρικής ρύπανσης που παρατηρούνται στα αστικά κέντρα. Ταυτόχρονα, οι οδικές μεταφορές ευθύνονται για το μεγαλύτερο μέρος (85%) των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που προέρχονται από τον κλάδο των μεταφορών. Σημαντική πρόκληση αποτελεί η κυριαρχία των οδικών μεταφορών στη χώρα, καθώς και ο γηραιός στόλος των οχημάτων της.

Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που προκαλούνται από τις οδικές μεταφορές παραμένουν σε υψηλά επίπεδα και απαιτείται άμεση παρέμβαση για τον περιορισμό τους. Οι νέες τεχνολογίες, όπως τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και τα λεωφορεία μηδενικών ρύπων, αλλά και οι στοχευμένες πολιτικές, είναι κρίσιμες για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Για να είναι αποτελεσματικές, όμως, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι υπάρχουν οφέλη για όλους και είναι κοινωνικά δίκαιες.

Η απανθρακοποίηση των οδικών μεταφορών απαιτεί την απόσυρση ρυπογόνων οχημάτων, την παροχή κινήτρων για την αντικατάστασή τους και την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει». Η αρχή αυτή απαιτεί από τους ρυπαίνοντες να επιβαρύνονται με το περιβαλλοντικό και κοινωνικό κόστος των ενεργειών τους. Η βέλτιστη πολιτική η οποία μπορεί να προσδιοριστεί με τη βοήθεια ενός απλού θεωρητικού υποδείγματος – ορίζει ότι οι οδηγοί πρέπει να πληρώνουν το πραγματικό (κοινωνικό) κόστος χρήσης των οχημάτων τους. Αυτό περιλαμβάνει όχι μόνο το ιδιωτικό κόστος χρήσης του οχήματος (αγορά οχήματος, ασφάλεια, κόστος καυσίμου κ.τ.λ.), αλλά και το κόστος των εξωτερικών επιδράσεων που ανακύπτουν, όπως η ρύπανση που προκαλείται από τη χρήση του οχήματος, η κυκλοφοριακή συμφόρηση, τα ενδεχόμενα ατυχήματα, ο χώρος στάθμευσης που χρειάζεται κ.ά. Τι γίνεται όμως σε ένα περιβάλλον πιο σύνθετο, με ποικίλες εξωτερικές επιδράσεις χωρικά και χρονικά; Παράδειγμα αποτελούν τα αστικά κέντρα όπου η χρήση ρυπογόνων οχημάτων επηρεάζει αρνητικά ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της χώρας. Οι αρνητικές εξωτερικότητες γίνονται εύκολα αντιληπτές σε αυτό το πλαίσιο. Η απόφαση του εκάστοτε οδηγού να χρησιμοποιήσει ή όχι το όχημά του συνδέεται με έναν αριθμό εξωτερικών επιδράσεων που εξαρτώνται από τον χώρο και τη χρονική στιγμή. Για παράδειγμα, η χρήση ενός οχήματος σε δρόμους με κυκλοφοριακή συμφόρηση αυξάνει την κατανάλωση καυσίμου κατά 90% στους αυτοκινητοδρόμους και 175% στις αστικές περιοχές. Αποτέλεσμα αυτού είναι οι αυξημένες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, αλλά και πολλών ατμοσφαιρικών ρύπων. Η χρήση του ίδιου οχήματος σε ώρες εκτός αιχμής ή σε αραιοκατοικημένες περιοχές της υπαίθρου θα προκαλούσε μικρότερες εξωτερικές επιδράσεις. Αυτό δικαιολογεί τις πιο αυστηρές περιβαλλοντικές πολιτικές που επιβάλλονται στους οδηγούς των πόλεων σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες.

Οι οδικές μεταφορές σε αστικές περιοχές έχουν αποτελέσει αντικείμενο έρευνας πολλών μελετητών, καθώς συνδέονται με μια σειρά θεμάτων που βρίσκονται συχνά στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, όπως η κλιματική αλλαγή, τα υψηλά επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις πόλεις, τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, οι επενδύσεις στα μέσα μαζικής μεταφοράς, η αλλαγή νοοτροπίας των οδηγών και η απεξάρτησή τους από την καθημερινή χρήση των οχημάτων, καθώς και η τηλεργασία που μειώνει την ανάγκη καθημερινής μετακίνησης. Ταυτόχρονα σε πολλά αστικά κέντρα εντός και εκτός Ευρώπης επιβάλλο-

«Η χρήση ενός οχήματος σε δρόμους με κυκλοφοριακή συμφόρηση αυξάνει την κατανάλωση καυσίμου κατά 90% στους αυτοκινητοδρόμους και 175% στις αστικές περιοχές

νται όλο και πιο αυστηροί περιορισμοί στη χρήση (ρυπογόνων) οχημάτων, σε μια προσπάθεια δημιουργίας πιο βιώσιμων πόλεων. Τα μέτρα αυτά στοχεύουν στη μείωση του αριθμού οχημάτων και στη χρήση «καθαρών οχημάτων». Ορισμένα παραδείγματα είναι τα εξής:

Διόδια στο κέντρο της πόλης.
Σε αρκετές μεγάλες πόλεις (Λονδίνο, Στοκχόλμη, Μιλάνο, Γκέτεμποργκ, Όσλο) έχουν επιβληθεί διόδια για τα οχήματα που εισέρχονται στο κέντρο της πόλης, συνήθως σε ώρες και μέρες που υπάρχει κυκλοφοριακή συμφόρηση (π.χ. 6.30-18.00 τις καθημερινές). Σκοπός αυτής της πολιτικής είναι, εκτός από τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, η μείωση της περιβαλλοντικής ρύπανσης. Συχνά εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής διοδίων τα «καθαρά οχήματα» (ηλεκτρικά ή/και υβριδικά).

Κυκλοφοριακές ζώνες χαμηλών εκπομπών.
Οι ζώνες αυτές καθορίζουν μια περιοχή στην οποία απαγορεύεται η χρήση ρυπογόνων οχημάτων. Παραλλαγή αυτής της πολιτικής αποτελούν οι ζώνες μηδενικών εκπομπών όπου επιτρέπονται μόνο τα ηλεκτρικά οχήματα και τα ποδήλατα. Η πολιτική αυτή έχει εφαρμοστεί σε πολλές Ευρωπαϊκές πόλεις, όπως πόλεις σε Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Βέλγιο, Δανία, Ισπανία και Σουηδία.

Απαγόρευση οχημάτων στο κέντρο της πόλης.
Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός πόλεων που έχει ήδη απαγορεύσει ή συζητάει την απαγόρευση όλων των οχημάτων στο (ιστορικό) κέντρο της πόλης. Υπάρχουν πολλές παραλλαγές του μέτρου, το οποίο μπορεί να εφαρμοστεί σε μια μικρότερη ή μεγαλύτερη περιοχή, ορισμένες ή όλες τις μέρες της εβδομάδας κ.τ.λ.

Κίνητρα για αγορά οχημάτων χαμηλών εκπομπών.
Αυτές οι πολιτικές συνήθως στοχεύουν στη γρηγορότερη αντικατάσταση των οχημάτων που κινούνται με ορυκτά καύσιμα με άλλα ηλεκτρικά ή υβριδικά. Τα κίνητρα αυτά περιλαμβάνουν φοροαπαλλαγές, επιδοτήσεις για αγορά νέων οχημάτων, χρηματικά κίνητρα απόσυρσης παλαιών οχημάτων (τα οποία σε ορισμένες περιπτώσεις συνοδεύονται με υποχρέωση αγοράς νέου οχήματος χαμηλών εκπομπών), δωρεάν πάρκινγκ στο κέντρο της πόλης και χρήση λεωφορειογραμμών για ηλεκτρικά οχήματα, ή ένας συνδυασμός υψηλής φορολόγησης στους αγοραστές ρυπογόνων οχημάτων και χρήση των εσόδων για να επιδοτηθούν οι αγορές ηλεκτρικών οχημάτων (feebate).

Πρότυπα εκπομπών.
Τα πρότυπα εκπομπών, που καθορίζονται σε επίπεδο ΕΕ, εξασφαλίζουν καθαρότερα οχήματα στους δρόμους και βελτίωση της ποιότητας του αέρα για την προστασία της υγείας των πολιτών και του περιβάλλοντος. Ουσιαστικά θέτουν όρια εκπομπών για όλα τα μηχανοκίνητα οχήματα και απαγορεύουν τη χρήση αυτών που τα ξεπερνούν.

Η επιβολή αυστηρότερων πολιτικών στα αστικά κέντρα μπορεί να θεωρηθεί πιο δίκαιη κοινωνικά, γιατί υπάρχουν συνήθως εναλλακτικοί τρόποι μεταφοράς και ανεπτυγμένο δίκτυο μαζικών μεταφορών

Πρότυπα οχημάτων.
Τα πρότυπα αυτά καθορίζουν το είδος των οχημάτων που επιτρέπεται να κυκλοφορούν ή να διατίθενται προς πώληση. Στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, για παράδειγμα, αποφασίστηκε ότι όλα τα νέα οχήματα που θα διατίθενται στην Ευρωπαϊκή αγορά από το 2035 και μετά θα έχουν μηδενικές εκπομπές CO2.
Για τη μείωση των εξωτερικών επιδράσεων που προέρχονται από τις οδικές μεταφορές απαιτείται συνδυασμός πολλαπλών μέτρων, με σκοπό και τη μείωση του αριθμού των οχημάτων και τη στροφή προς οχήματα χαμηλών ή μηδενικών ρύπων. Για να επιτευχθεί η μείωση του αριθμού των οχημάτων όμως απαιτείται η ανάπτυξη εναλλακτικών μέσων μετακίνησης. Οι επενδύσεις στα μέσα μαζικής μεταφοράς των μεγάλων πόλεων είναι απαραίτητες. Η δημιουργία ενός ασφαλούς και εύχρηστου δικτύου ποδηλατοδρόμων είναι εξίσου σημαντική, δεδομένου του καλού κλίματος της Ελλάδας.
Ακόμα πιο σημαντική, όμως, είναι η αλλαγή νοοτροπίας. Λιγότερη χρήση ιδιωτικών οχημάτων, στροφή προς τα μέσα μαζικής μεταφοράς και ενεργητική κινητικότητα με αύξηση του περπατήματος και του ποδηλάτου είναι κάποιες από τις προτάσεις. Επιπλέον, η κοινόχρηστη κινητικότητα γίνεται όλο και πιο διαδεδομένη σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις και περιλαμβάνει κοινόχρηστα οχήματα (car-sharing), καθώς και κοινόχρηστα ποδήλατα ή πατίνια.
Η επιβολή αυστηρότερων πολιτικών στα αστικά κέντρα μπορεί να θεωρηθεί πιο δίκαιη κοινωνικά, γιατί υπάρχουν συνήθως εναλλακτικοί τρόποι μεταφοράς και ανεπτυγμένο δίκτυο μαζικών μεταφορών. Ωστόσο, θα πρέπει να δοθεί προσοχή και να αναλυθούν οι ασύμμετρες επιπτώσεις αυτών των πολιτικών. Στα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος το κόστος που σχετίζεται με τα παραπάνω μέτρα αντιπροσωπεύει μεγαλύτερο μερίδιο εισοδήματος και τα νοικοκυριά αυτά θα επηρεαστούν περισσότερο από τη μετάβαση σε μηδενικές εκπομπές. Τα έσοδα των περιβαλλοντικών πολιτικών πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση πολιτικών που μειώνουν τις αρνητικές διανεμητικές επιπτώσεις (π.χ. μέσω στοχευμένης στήριξης ή επιπλέον επιδοτήσεων σε νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος). Η στοχευμένη ανακύκλωση εσόδων διαφόρων περιβαλλοντικών πολιτικών μπορεί στην πραγματικότητα να αντιστρέψει τις αναμενόμενες αρνητικές επιπτώσεις και να διευκολύνει την αποδοχή των προτεινόμενων μέτρων.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ, ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ

Ο ρόλος της ανθρώπινης συμπεριφοράς

Του **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΥ**,
Αναπληρωτή Καθηγητή του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

Η ανθρωπότητα παντού και πάντα αντιμετωπίζει διλήμματα. Για παράδειγμα, οι ανάγκες είναι περισσότερες από τους πόρους, οπότε πρέπει να λύσουμε το δίλημμα σχετικά με το ποιες ανάγκες θα ικανοποιήσουμε και ποιες θα αφήσουμε πίσω. Η διάρκεια της ανθρώπινης ζωής είναι περιορισμένη και πρέπει να επιλέξουμε πώς θα κατανείμουμε τον χρόνο μας σε κάποιες ασχολίες περισσότερο από άλλες. Αυτά τα δύο βασικά διλήμματα έχουν προεκτάσεις σε όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής. Να κάνω πολλά παιδιά αλλά με λιγότερα εφόδια ανά παιδί ή λιγότερα παιδιά με πολλούς πόρους στην εκπαίδευσή τους; Εισόδημα 2.000 ευρώ τον μήνα για όλους ή κατώτατο εισόδημα 3.000 ευρώ για όλους αλλά με μια μερίδα του πληθυσμού να έχει εισόδημα 10.000€ τον μήνα (δίλημμα αποτελεσματικότητας και ισότητας); Μια κοινωνία με υψηλά εισοδήματα και χαμηλή ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος ή υψηλή ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος και χαμηλό εισόδημα; Άνετες μετακινήσεις με το αυτοκίνητο και σταθερή κατανάλωση ρεύματος αλλά με υψηλές τιμές τροφίμων ή χαμηλές τιμές τροφίμων αλλά μετακινήσεις με μετρό και ποδήλατο;

Υπάρχουν δύο τρόποι να διευθετούμε αυτά τα διλήμματα. Ο πρώτος, στατικός τρόπος αντιμετώπισης είναι να επιλέγουμε είτε τη μέση λύση είτε εκείνο τον συνδυασμό που ικανοποιεί περισσότερο το ένα σε σχέση με το άλλο μέρος του διλήμματος (ανάλογα με τη βαρύτητα που δίνει ο καθένας μας στα μέρη του διλήμματος). Για παράδειγμα, κάποιες χώρες επιλέγουν τον συνδυασμό να μολύνουν περισσότερο και άλλες λιγότερο το φυσικό περιβάλλον με κέρδος ή θυσία τις οικονομικές απολαβές. Ο δεύτερος, δυναμικός τρόπος αντιμετώπισης είναι να καταπολεμήσουμε σταδιακά το ίδιο το δίλημμα μέχρι να το εξαλείψουμε είτε να το κάνουμε μηδαμινής σημαντικότητας. Για παράδειγμα, μπορούμε να βρούμε έξυπνους τρόπους να επεκτείνουμε τους πόρους για να μην αφήνουμε πίσω τις ανάγκες μας. Σε αυτό το άρθρο θα δούμε ότι σε αυτά τα διλήμματα ένας βασικός παράγοντας είναι η ανθρώπινη συμπεριφορά και θα δούμε τον τρόπο όπου πολιτικές που ενισχύουν την αλλαγή της ανθρώπινης συμπεριφοράς λύνουν α) το δίλημμα φυσικού περιβάλλοντος ή οικονομικής μεγέθυνσης και β) το δίλημμα επιδοτήσεις ρεύματος και πληθωρισμός ή βραχυχρόνια μείωση των ανέσεων με χαμηλές αγοραίες τιμές και καλύτερη ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος.

ΔΙΛΗΜΜΑ Νο1. Η βασική βιβλιογραφία (θεωρητική και εμπειρική) αναδεικνύει μια αρνητική σχέση μεταξύ οικονομικής μεγέθυνσης και ποιότητας του περιβάλλοντος για οικονομίες με χαμηλά προς μεσαία εισοδήματα. Αυτές οι οικονομίες όσο αναπτύσσονται τόσο καταστρέφουν το περιβάλλον. Δηλαδή, υπάρχει δίλημμα. Από την άλλη, κάποιες εύρωστες οικονομίες (για παράδειγμα οικονομίες του ευρωπαϊκού Βορρά) έχουν καλύτερη ποιότητα περιβάλλοντος και υψηλότερα εισοδήματα. Με άλλα λόγια, έχουν λύσει το δίλημμα. Πάμε να δούμε κάποια δεδομένα:

Από τη μια πλευρά (διάγραμμα 1) παρατηρούμε χώρες χαμηλού εισοδήματος, χαμηλού δείκτη περιβαλλοντικής απόδοσης (Environmental Performance Index, Yale University), χαμηλών δαπανών στην καινοτομία και χαμηλής υπομονής στη συμπεριφορά (μέγεθος των κύκλων). Παράλληλα, αυτές οι χώρες έχουν ιστορικά χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα και χαρακτηρίζονται από μια αρνητική σχέση μεταξύ οικονομικής δραστηριότητας και περιβαλλοντικής ποιότητας. Προτιμούν να διοχετεύουν πόρους σε φθηνές μεθόδους παραγωγής που είναι επιβλαβείς στο περιβάλλον. Από τη μια προσφέρουν εφήμερη θετική παραγωγική δραστηριότητα αλλά με μακροχρόνιο αρνητικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και την υγεία. Χαμηλότερο προσδόκιμο ζωής μέσω κακής περιβαλλοντικής ποιότητας κάνει τους ανθρώπους να θέλουν ακόμα περισσότερο εφήμερη απόλαυση (αφού το μέλλον είναι αβέβαιο), με αποτέλεσμα να εθίζονται σε ακόμα χειρότερες πρακτικές. Στον βωμό της εφήμερης απόλαυσης και μεγέθυνσης θυσιάζουν μελλοντική απόλαυση.

Από την άλλη πλευρά (διάγραμμα 2), βλέπουμε χώρες που χαρακτηρίζονται από υψηλότερη υπομονή, προτιμούν να επενδύουν στην έρευνα και την τεχνολογία και στην εξεύρεση πράσινων μεθόδων παραγωγής. Ενώ αρχικά αντιμετωπίζουν εφήμερη θυσία πόρων (προσωρινό δίλημμα), δυναμικά ενεργοποιείται ένας θετικός κύκλος αύξησης παραγωγικότητας (μέσω δαπανών στην έρευνα και την τεχνολογία), βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος (μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής), υψηλότερων αποταμιεύσεων, επενδύσεων που αυξάνουν το εισόδημα, γεγονός που εξαλείφει το δίλημμα. Το διάγραμμα 3 που παρουσιάζουμε δείχνει τον θετικό αυτό κύκλο, όπου

«Άραγε θα φύγουμε από την παροιμία «κάλλιο δέκα και στο χέρι παρά δέκα και καρτέρι» για να ακολουθήσουμε τον Αριστοτέλη, «η υπομονή είναι πικρή, αλλά το φρούτο της είναι γλυκό»;

η συσχέτιση υπομονής και περιβαλλοντικής απόδοσης είναι θετική, όπως και η σχέση υπομονής και κατά κεφαλήν εισοδήματος (διάγραμμα 4). Περισσότερη υπομονή οδηγεί σε μεγαλύτερη πίτα και ποιότητα φυσικού περιβάλλοντος.

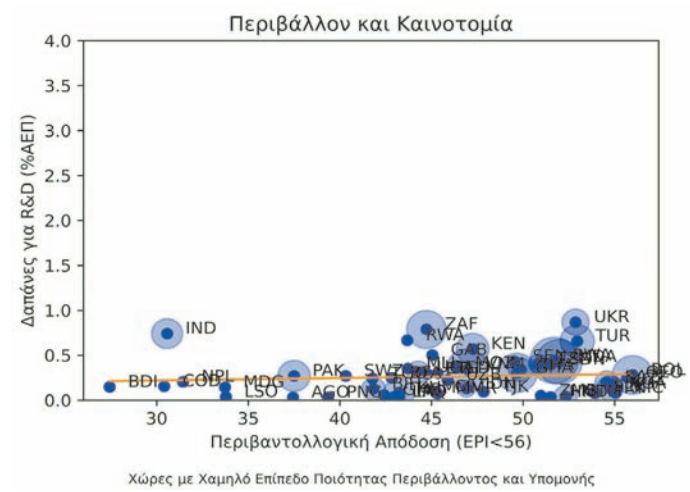
ΔΙΛΗΜΜΑ Νο2. Ύστερα από τις υψηλές παροχές ρευστότητας στην εποχή COVID-19 και με το ξέσπασμα του πολέμου της Ουκρανίας αντιμετωπίζουμε ραγδαία αύξηση του πληθωρισμού (υψηλότερο των τελευταίων 4 δεκαετιών) και ενεργειακή κρίση (ελλείψεις σε φυσικό αέριο). Το δίλημμα που προκύπτει είναι: να δώσουμε επιδοτήσεις ρεύματος για να βοηθήσουμε τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις με κόστος επιπλέον πληθωρισμό και ουσιαστικά έμμεση ενίσχυση του παραγωγού φυσικού αερίου ή να μειώσουμε την κατανάλωση με στόχο τη μείωση του πληθωρισμού;

Οι παραδοσιακές συνταγές για την αντιμετώπιση ενός τέτοιου διλήμματος είναι:

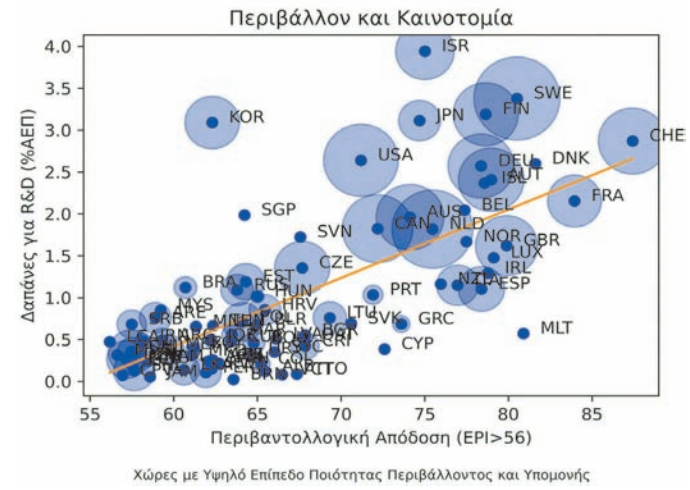
α) Αύξηση της παραγωγής ενέργειας (η αύξηση της παραγωγής ενός αγαθού μειώνει την τιμή του), η οποία στην περίπτωση του φυσικού αερίου είναι αδύνατη.

β) Υποκατάσταση με άλλες πηγές ενέργειας, η οποία, όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, είναι χρονοβόρα, καθώς η τεχνολογία αποθήκευσής τους βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο. Επίσης, η υποκατάσταση με χρήση άλλων πηγών ενέργειας, όπως ο λιγνίτης, είναι περιορισμένη στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης και εκεί που είναι λιγότερο περιορισμένη, η χρήση τους έρχεται με κόστος στο φυσικό περιβάλλον και την υγεία μας.

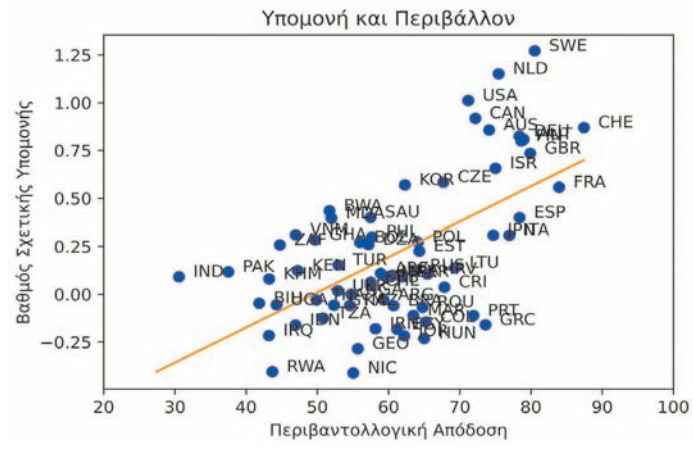
Διάγραμμα 1

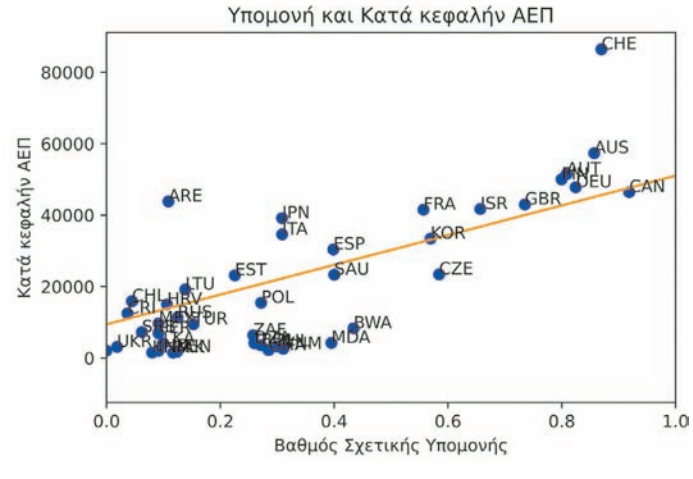
Διάγραμμα 2

Διάγραμμα 3

Διάγραμμα 4

Ο δυναμικός τρόπος αντιμετώπισης του διλήμματος είναι η μείωση της ζήτησης ενέργειας. Αρχικά, αρωγός αυτής της προσπάθειας είναι ο ίδιος ο μηχανισμός του οικονομικού συστήματος. Οι αυξήσεις των τιμών μειώνουν τη ζήτηση και αυτό προκαλεί μείωση και της ζήτησης και της τιμής ενέργειας. Η λύση αυτή χρειάζεται χρόνο και προϋποθέτει βραχυχρόνια θυσία ευημερίας. Όμως, ο χρόνος προσαρμογής μπορεί να μειωθεί με πολιτικές ενίσχυσης εξοικονόμησης ενέργειας και αλλαγή καταναλωτικής συμπεριφοράς. Οι καταναλωτές θα πρέπει να υποκαταστήσουν τη χρήση ενέργειας εκεί που μπορούν, για παράδειγμα, η αντικατάσταση της χρήσης αυτοκινήτου με μετρό, λεωφορείο ή/και ποδήλατο. Αυτό οδηγεί α) σε μικρότερη ζήτηση ενέργειας (άρα χαμηλότερες τιμές και υψηλότερα πραγματικά εισοδήματα), β) σε δημιουργία περιβαλλοντικής συνείδησης, η οποία επιταχύνει τη μετάβαση σε πράσινη ενέργεια και συντελεί στο να μην ξαναζήσουμε παρόμοιες καταστάσεις. Κύριος παράγοντας για να λειτουργήσει αυτή η λύση είναι η υπομονή, όπως και πριν, καθώς βραχυχρόνια θυσιάζουμε τις συνήθειες και τη βολή μας αλλά μακροχρόνια εξαφανίζουμε το δίλημμα.

Αλλάζει όμως η κουλτούρα; Σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα (Global Preferences Survey) η Ελλάδα έχει από τους χαμηλότερους βαθμούς υπομονής και εμπιστοσύνης στην Ευρώπη. Η απάντηση είναι ότι η συμπεριφορά αλλάζει με 2 τρόπους. Πρώτον, όταν η αλλαγή συμπεριφοράς γίνεται αναγκαστική σε περιόδους κρίσης (βιβλιογραφία διαθέσιμη για τον αναγνώστη) και την ίδια στιγμή οι πολιτικές ενισχύουν την αλλαγή της (για παράδειγμα, άμεσα δωρεάν εισιτήριο στο μετρό και αύξηση της επιδότησης αγοράς μέσων που δεν μολύνουν). Δεύτερον, με στοχευμένες αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα (επιβράβευση της υπομονής και ομαδικές εργασίες στα σχολεία για ενίσχυση της εμπιστοσύνης). Άραγε θα φύγουμε από την παροιμία «κάλλιο δέκα και στο χέρι παρά δέκα και καρτέρι» για να ακολουθήσουμε τον Αριστοτέλη, «η υπομονή είναι πικρή, αλλά το φρούτο της είναι γλυκό»;

Άδειες εκπομπής ρύπων και τραπεζική χρηματοδότηση

Τα τελευταία είκοσι χρόνια ένα νέο εργαλείο πολιτικής στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής έχει υιοθετηθεί διεθνώς. Αυτό δεν είναι άλλο από τη δημιουργία μιας αγοράς και εμπορίας αδειών εκπομπής ρύπων. Μια τέτοια έννοια μπορεί να φαντάζει ως μια ακόμα προχωρημένη σύλληψη των οικονομολόγων, απασχολεί ωστόσο όλο και πιο έντονα τον δημόσιο διάλογο καθώς η χορήγηση αδειών εκπομπής ρύπων επηρεάζει την ευημερία των πολιτών. Αυτό συμβαίνει διότι «νομιμοποιείται» κατά μια έννοια η δημιουργία αερίων του θερμοκηπίου αφού καθορίζονται δικαιώματα τα οποία κατέχουν οι επιχειρήσεις και εν συνεχεία δύνανται να ανταλλάσσουν μεταξύ τους μέσω μιας αγοράς, προκαλώντας αυξημένο κόστος σε αυτές το οποίο αποτυπώνεται σε αυξημένες τιμές στους τελικούς καταναλωτές (π.χ. τιμή ηλεκτρισμού). Αυτό ωστόσο αποτελεί μια πλάνη καθώς ελλείψει οποιασδήποτε ρύθμισης, τότε de facto οι επιχειρήσεις κατέχουν αυτό το δικαίωμα χωρίς να υπόκεινται σε κανέναν περιορισμό. Ασφαλώς, αυτό μπορεί να οδηγεί σε αυξημένη παραγωγή και χαμηλότερες τιμές βραχυπρόθεσμα για τον καταναλωτή, αλλά συνοδεύεται με αυξημένο περιβαλλοντικό και τελικά οικονομικό τίμημα μακροπρόθεσμα.

Επομένως η δημιουργία μιας τέτοιας αγοράς σκοπό έχει να περιορίσει την οικονομική δραστηριότητα προστατεύοντας το περιβάλλον με το μικρότερο δυνατό οικονομικό κόστος χωρίς να λειτουργεί σε βάρος της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών. Το τελευταίο αμφισβητήθηκε στην πράξη τελευταία καθώς οι τιμές των αδειών στην αγορά πλησίασαν τα 100€ ανά τόνο, ενώ ενδεικτικά τα περισσότερα χρόνια λειτουργίας της αγοράς η τιμή ήταν σημαντικά χαμηλότερη από 20€ για κάθε τόνο αερίων. Η ΕΕ υπήρξε και είναι ακόμη πρωτοπόρος στη δημιουργία μιας τέτοιας αγοράς (EU ETS), ήδη από το 2005, καθώς συμμετέχουν πάνω από 11.000 επιχειρήσεις και καλύπτεται το 45% των αερίων του θερμοκηπίου ενώ παρήγαγε έσοδα μόνο για το 2022 της τάξης των 38,8 δισ. ευρώ. Ο στόχος είναι η ευθυγράμμιση της αγοράς αυτής με τον γενικό στόχο της μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου το 2030 κατά 55% συγκριτικά με το 1990.

Του **ΦΑΜΠΙΟ ΑΝΤΩΝΙΟΥ,**
Επίκουρου Καθηγητή Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

> **Η δημιουργία αγοράς αδειών εκπομπής ρύπων μπορεί να οδηγήσει στον έλεγχο των αερίων του θερμοκηπίου**

Η πραγματικότητα είναι όμως σύνθετη και η επίτευξη των στόχων αβέβαιη, ενώ προϋποθέτει τη σύμπραξη και των συντονισμό πολλών οικονομικών παραγόντων. Η τρέχουσα συζήτηση τόσο σε ακαδημαϊκό όσο και σε επίπεδο ρυθμιστικής πολιτικής στοχεύει ταυτόχρονα στην αύξηση του κόστους τραπεζικού δανεισμού των ρυπογόνων επιχειρήσεων. Τα περισσότερα στοιχεία συγκλίνουν στο ότι, τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα, αυτό δεν συνέβαινε, με τον τραπεζικό τομέα να συνεχίζει να χρηματοδοτεί δραστηριότητες που ρυπαίνουν σε μεγάλο βαθμό. Μια ερμηνεία αυτού μπορεί να εδράζεται στο ότι η αγορά εκπομπής ρύπων δεν επηρέαζε τις αποφάσεις δανεισμού των επιχειρήσεων διότι πολύ απλά ήταν πολύ φθηνό να ρυπαίνει μια επιχείρηση και αυτό δεν επηρέαζε το προφίλ ρίσκου των πιο «βρώμικων» επιχειρήσεων. Στον βαθμό όμως που η αγορά λειτουργεί αποτελεσματικά με βάση τον σχεδιασμό της, ο κίνδυνος που προκύπτει από τη ρυθμιστική πολιτική θα πρέπει να αποτυπώνεται στα επιτόκια δανεισμού.

Στις ΗΠΑ όπου σχεδιάστηκε μια αντίστοιχη αγορά στην Πολιτεία της Καλιφόρνια περί το 2012 αυτό το πράγμα όντως συνέβη. Η ανακοίνωση και μόνο της δημιουργίας μιας περιοριστικής αγοράς εκπομπών ρύπων επηρέασε αρνητικά τους χρηματοδοτικούς όρους των «βρώμικων» επιχειρήσεων οδηγώντας σε υψηλότερα επιτόκια δανεισμού αλλά και μικρότερα και συντομότερα επιχειρηματικά δάνεια. Αντίστοιχα στην ΕΕ το 2013 ξεκίνησε η Τρίτη Φάση του προγράμματος εμπορίας αδειών (EU ETS) όπου η αγορά έγινε πιο σφικτή. Αυτή η αλλαγή είχε ως στόχο να αυξήσει το κόστος του άνθρακα για τους ρυπαίνοντες, ώστε να μειώσουν το αποτύπωμά τους σε άνθρακα. Δεδομένου ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο έγινε πιο αυστηρό, οδηγώντας σε υψηλότερο κόστος τις ρυπογόνες επιχειρήσεις, θα αναμέναμε μια επιδείνωση των όρων δανεισμού. Σύμφωνα με μια πρόσφατη μελέτη του Καθηγητή του Audencia Business School **Μάνθου Ντελή**, του Καθηγητή του University of Zurich **Steven Ongena**, του Επίκουρου Καθηγητή του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου **Χρήστου Τσούμα** και του υπογράφοντος το 2020, καταδεικνύουμε ότι η αυστηροποίηση οδήγησε τελικά σε ευνοϊκότερους όρους δανεισμού των επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώνουμε ότι οι ρυπαίνοντες αντιμετώπισαν κατά μέσο όρο 25% χαμηλότερα επιτόκια που αντιστοιχεί σε μείωση των δαπανών για τόκους κατά 5,56 εκατ. € για το μέσο δάνειο.

Ο βασικός λόγος για αυτή την αστοχία είναι ότι οι επιχειρήσεις προετοιμάστηκαν κατάλληλα (επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες, αποθήκευση αδειών εκπομπών κ.ά.) για να αντιμετωπίσουν πιθανές αυστηρότερες μελλοντικές ρυθμίσεις. Αυτό με τη σειρά του οδήγησε σε μείωση των τιμών των αδειών, το οποίο σήμανε μικρότερο κίνδυνο για τη δανειολήπτρια επιχείρηση και χαμηλότερο κόστος δανεισμού. Κατά συνέπεια, χαμηλές τιμές των αδειών δύναται να έχουν και έμμεσες επιδράσεις οι οποίες λειτουργούν ενισχυτικά ως προς το πρόβλημα. Βεβαιώνεται λοιπόν μια σημαντική αρνητική σχέση μεταξύ των επιτοκίων δανεισμού και των επαληθευμένων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα των εταιρειών που συμμετείχαν στην αγορά ρύπων. Οι εκτιμήσεις μας δείχνουν ότι θα είχε σημειωθεί περαιτέρω μείωση κατά 8% στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα εάν δεν υπήρχε η αντίστοιχη μείωση των επιτοκίων δανεισμού.

Συμπερασματικά, η δημιουργία αγοράς αδειών εκπομπής ρύπων μπορεί να οδηγήσει στον έλεγχο των αερίων του θερμοκηπίου αποτελεσματικά. Ταυτόχρονα τα κόστη δανεισμού των επιχειρήσεων που ρυπαίνουν εξαρτώνται θετικά από τις τιμές που προκύπτουν στην αγορά εκπομπών. Ωστόσο, καθώς η αγορά είναι ευμετάβλητη ως προς τις τιμές των αδειών, δύναται να προκύψουν αρνητικές έμμεσες επιδράσεις όπως καταδείξαμε στην περίπτωσή μας. Για τον λόγο αυτόν ένας περιορισμός στη μεταβλητότητα των τιμών των αδειών μπορεί να κάνει πιο προβλέψιμη και σταθερή την αγορά δανείων. Τα τελευταία τρία χρόνια έχει υιοθετηθεί στην ΕΕ ένα κάτω όριο στην τιμή των αδειών, το οποίο δεν μπορεί να ξεπεραστεί. Ενώ κάτι τέτοιο φαντάζει αρνητικό για τους ευρωπαίους καταναλωτές, ας έχουμε κατά νου ότι εν τέλει μπορεί να λειτουργεί ευεργετικά για εμάς αλλά και για τις μελλοντικές γενεές.

Δενδροφυτεύσεις και εκπαιδεύσεις από τη ΔΕΗ και τη We4all

Δράσεις σε Βαρυμπόμπη, Κοζάνη, Βόρεια Εύβοια και προγράμματα ενημέρωσης σε δημοτικά σχολεία

Το περιβαλλοντικό και εκπαιδευτικό έργο του μη κερδοσκοπικού οργανισμού We4all στηρίζει η ΔΕΗ, υποστηρίζοντας δράσεις δενδροφυτεύσεων, αναδασώσεων και εκπαίδευσης μαθητών σε περιβαλλοντικά θέματα, με την ενεργή συμμετοχή εργαζομένων της εταιρείας.

Η We4all είναι ένας παγκόσμιος μη κερδοσκοπικός, περιβαλλοντικός και ανθρωπιστικός οργανισμός, που επικεντρώνεται σε περιβαλλοντικές δράσεις και εκπαιδεύσεις καθώς και στην υποστήριξη ευάλωτων κοινοτήτων. Ξεκίνησε από την Ελλάδα με αποστολή «να βοηθήσουμε τη Γη να θεραπευτεί και να θυμίσουμε στους ανθρώπους ότι αυτός ο πλανήτης είναι το σπίτι μας».

Στο πλαίσιο της συνεργασίας, We4all και ΔΕΗ έχουν ήδη υλοποιήσει δράσεις σε όλη την Ελλάδα. Στη Βαρυμπόμπη, υλοποιήθηκε δενδροφύτευση σε τμήμα καμένης έκτασης, σε συνεργασία με τον Δήμο Αχαρνών, ενώ στη δενδροφύτευση που έλαβε χώρα στην Κοινότητα Πετρανών του Δήμου Κοζάνης συμμετείχαν και μαθητές του Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου της τοπικής κοινότητας. Στις δενδροφυτεύσεις συμμετείχαν και εργαζόμενοι της ΔΕΗ.

Στη Βόρεια Εύβοια, στο πλαίσιο του προγράμματος αναδασώσεων και εκπαίδευσης πληθυσμού σε περιοχές πληγείσες από καταστροφές, η ΔΕΗ και η We4all φρόντισαν για τη φύτευση 2.500 ελαιόδενδρων, τα οποία θα βοηθήσουν αποτελεσματικά τους αγρότες που επλήγησαν από τις πυρκαγιές. Η συγκεκριμένη αναδάσωση εντάσσεται στο γενικότερο στρατηγικό πλαίσιο υποστήριξης των περιοχών της Βόρειας Εύβοιας, που επλήγησαν από τις καταστροφικές πυρκαγιές, που υλοποιεί η ΔΕΗ.

Επενδύοντας στη δυναμική και τη δράση των αυριανών ενεργών πολιτών, η ΔΕΗ στηρίζει και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ευαισθητοποίησης για την αειφορία «Green Future» της We4all μέσω του οποίου υλοποιήθηκαν προγράμματα ενημέρωσης σε δημοτικά σχολεία. Τα παιδιά ήρθαν σε επαφή με όρους όπως περιβάλλον, κλιματική αλλαγή, ανακύκλωση και εθελοντισμός, και έμαθαν ότι οι έννοιες του υπεύθυνου πολίτη και του σεβασμού στο περιβάλλον είναι αλληλοσυμπληρούμενες.

Ο CEO και Συνιδρυτής We4all, κ. **Γιάννης Ηλιόπουλος**, ανέφερε: «Η συνεργασία μας με τη ΔΕΗ είναι μια από τις σημαντικότερες συμμαχίες της χρονιάς που διανύουμε, έχοντας μια ολιστική προσέγγιση που όχι μόνο προάγει το περιβάλλον και τη βιωσιμότητα αλλά αγγίζει κοινωνικά αλλά και εκπαιδευτικά θέματα, στηρίζοντας πληγείσες περιοχές και βοηθώντας μας να ευαισθητοποιήσουμε χιλιάδες παιδιά για τον πλανήτη μας».

«Η ΔΕΗ, πέραν της εφαρμογής της κοινοτικής και εθνικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενώνει τις δυνάμεις της με φορείς και οργανισμούς, όπως τη “We4all”, που με το έργο τους συνεισφέρουν να επιτευχθούν οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) του ΟΗΕ. Η υποστήριξη τέτοιων περιβαλλοντικών συμμαχιών με σκοπό την ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και η συμμετοχή των εργαζομένων μας σε δράσεις όπως οι δενδροφυτεύσεις, συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και στην ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών που έχουν υποστεί τις συνέπειες. Για τη ΔΕΗ, η στρατηγική δημιουργίας διαμοιραζόμενης ωφέλειας μεταξύ Κοινωνίας, Περιβάλλοντος και Επιχείρησης, που υλοποιούμε, αποτελεί σημαντική προτεραιότητα» δήλωσε ο Διευθυντής Βιώσιμης Ανάπτυξης, κ. **Αχιλλέας Ιωακειμίδης.**

Για τη ΔΕΗ, η στρατηγική δημιουργίας διαμοιραζόμενης ωφέλειας μεταξύ Κοινωνίας, Περιβάλλοντος και Επιχείρησης, αποτελεί προτεραιότητα

Εικόνα επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων ΠΜΣ του ΟΠΑ

Του Καθηγητή **ΒΑΣΙΛΗ ΒΑΣΔΕΚΗ**, Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού του ΟΠΑ

Το 75% των αποφοίτων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών που επέλεξε να κάνει μεταπτυχιακές σπουδές βελτίωσε τη θέση του στην αγορά εργασίας, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία τους (88%) εργάστηκε άμεσα με πλήρη απασχόληση. Αυτά είναι μερικά από τα σημαντικότερα ευρήματα μεγάλης έρευνας που έγινε μεταξύ αποφοίτων του Ιδρύματος της περιόδου 2018-2022 με σκοπό τον προσδιορισμό της επαγγελματικής τους πορείας, της επίδρασης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) που ακολούθησαν καθώς και του βαθμού ικανοποίησης από τις σπουδές τους.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής δε, αναδεικνύουν το επίπεδο της ποιότητας σπουδών, της μεγάλης συνάφειας των αντικειμένων των προγραμμάτων με την αγορά εργασίας και της γρήγορης επαγγελματικής αποκατάστασης.

Η πρόσφατη έρευνα με επιστημονικό υπεύθυνο τον Καθηγητή **Δημήτρη Καρλή** διεξήχθη μέσω σχετικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Ο πληθυσμός της έρευνας ανήλθε σε 4.422 αποφοίτους. Συνολικά ελήφθησαν 1.990 πλήρως συμπληρωμένες απαντήσεις, οπότε το συνολικό ποσοστό ανταπόκρισης ανήλθε στην υψηλή τιμή 45%. Η γενική παρατήρηση είναι ότι οι απόφοιτοι των ετών 2019 και 2020 παρουσίασαν υψηλότερη ανταπόκριση στην έρευνα. Το 20% των απαντήσεων δόθηκε από αποφοίτους έως το 2018, το 40% από αποφοίτους του 2019 και του 2020 και 20% από αποφοίτους του 2021 και του 2022. Το 48% των απαντήσεων δόθηκε από άνδρες και το 52% από γυναίκες.

Ικανοποίηση από την εκπαίδευση: Το 75% των αποφοίτων συμφωνεί πως το μεταπτυχιακό πρόγραμμα που επέλεξε τον βοήθησε να βελτιώσει τη θέση του στην αγορά εργασίας, ενώ μόλις το 9% είχε αρνητική γνώμη για αυτό. Το ποσοστό συμφωνίας με την παραπάνω πρόταση είναι λίγο μεγαλύτερο για τους αποφοίτους των προγραμμάτων πλήρους φοίτησης (76%) σε σχέση με τους αποφοίτους μερικής φοίτησης (66%). Όσον αφορά στη συνάφεια της τωρινής θέσης εργασίας με το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών των αποφοίτων, το 56% συμφωνεί πως υπήρξε τουλάχιστον μεγάλη συνάφεια του προγράμματος που παρακολούθησε, ενώ μέτρια συνάφεια θεωρεί πως είχε το 24%. Το 73% δηλώνει ικανοποιημένο από το επίπεδο των μαθημάτων, ενώ μόλις το 11% δηλώνει μη ικανοποιημένο. Φαίνεται λοιπόν να υπάρχουν καλές ενδείξεις για την ακαταλληλότητα των μαθημάτων συνολικά όλων των προγραμμάτων σπουδών σε σχέση με την αποστολή τους, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψιν το εύρος των μεταπτυχιακών προγραμμάτων που προσφέρει το ΟΠΑ. Ανάλογο αποτέλεσμα εμφανίστηκε για την ικανοποίηση από τους διδάσκοντες. Το 77% δηλώνει ικανοποιημένο από αυτούς και μόλις το 7% μη ικανοποιημένο. Η ικανοποίηση από τις υποδομές είναι μικρότερη. Το 61% δηλώνει ικανοποιημένο από τις υποδομές του Ιδρύματος και το 17% όχι ικανοποιημένο, και αυτό δείχνει τον δρόμο που πρέπει να ακολουθήσει το Ιδρυμα ως προς την αύξηση των υποδομών του τα επόμενα χρόνια.

Απασχόληση: Η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων των μεταπτυχιακών προγραμμάτων (95%) εργάζεται, 88% εργάζεται με πλήρη απασχόληση, 2% με μερική απασχόληση, ενώ το 5% έχει δική του επιχείρηση. Μόλις το 2% δηλώνει πως δεν βρίσκει εργασία, ποσοστό πολύ μικρό αν αναλογιστεί κανείς ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το 4ο τρίμηνο του 2022 η ανεργία σε κατόχους μεταπτυχιακών τίτλων ήταν στο 5,1%. Ένα ενδιαφέρον στατιστικό είναι ότι 6 μήνες μετά την αποφοίτηση από μεταπτυχιακό πρόγραμμα εργαζόταν το 87% των αποφοίτων, ενώ μετά από 24 μήνες εργαζόταν το 89% των αποφοίτων. Τα ποσοστά αυτά περιλαμβάνουν όσους εργάζονταν με πλήρη ή μερική απασχόληση ή είχαν δική τους επιχείρηση. Το συμπληρωματικό ποσοστό (13% ή 12% για τους 6 ή 24 μήνες αντίστοιχα) αφορά αυτούς που δεν εργάζονταν είτε γιατί δεν βρήκαν δουλειά είτε γιατί δεν ενδιαφέρονταν να βρουν γιατί, για παράδειγμα, συνέχιζαν τις σπουδές τους, έκαναν τη στρατιωτική τους θητεία ή είχαν άδεια εγκυμοσύνης κ.ά. Συμπληρωματικά, από όσους δεν εργάζονταν πριν από την αποφοίτηση, 6 μήνες μετά από αυτήν εργαζόταν σε συναφές αντικείμενο το 55%, σε μη συναφές αντικείμενο το 15%, ενώ δεν εργαζόταν αν και αναζητούσε εργασία το 13%. Τα αποτελέσματα είναι ενδεικτικά της ταχείας απορρόφησης των αποφοίτων των μεταπτυχιακών προγραμμάτων του Ιδρύματος.

Όσον αφορά στην ικανοποίησή τους από την τωρινή θέση εργασίας, προκύπτει ότι το 14% δηλώνει λίγη ή καθόλου ικανοποίηση ενώ το 50% δηλώνει τουλάχιστον πολύ ικανοποίηση. Το 94% των αποφοίτων εργάζεται στην Ελλάδα ενώ το 6% στο εξωτερικό.

Αποδοχές: Το 59% των αποφοίτων δήλωσαν αποδοχές πάνω από 1.200€ και μόλις το 13% κάτω από 900€. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία από το σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, ο καθαρός μέσος μισθός είναι 980€ στο τέλος του 2022. Για την αποτίμηση του αποτελέσματος αυτού θα πρέπει να γίνουν δύο παρατηρήσεις: Η πρώτη είναι ότι η έρευνα αναφέρεται σε αποφοίτους που βρίσκονται σε διαφορετικό στάδιο της επαγγελματικής τους πορείας, καθώς οι φοιτητές των προγραμμάτων μερικής φοίτησης είναι στην πλειοψηφία ήδη εργαζόμενοι κατά τη φοίτησή τους στο πρόγραμμα, ενώ αντίθετα οι φοιτητές των προγραμμάτων πλήρους φοίτησης βρίσκονται ως επί το πλείστον πριν από την έναρξη της επαγγελματικής τους πορείας. Η δεύτερη είναι ότι πολύ συχνά οι αποδοχές που δηλώνονται αποτελούν υποεκτίμηση των πραγματικών αποδοχών.

Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν τόσο την υψηλή ποιότητα των μεταπτυχιακών προγραμμάτων του Ιδρύματος όσο και τη συνάφεια των αντικειμένων των προγραμμάτων με την αγορά εργασίας και κατ' επέκταση την αναγνωρισιμότητά τους από αυτή. Παράλληλα όμως δείχνουν ταυτόχρονα και τον δρόμο που πρέπει να ακολουθήσει το Ιδρυμα στο μέλλον για να βελτιώσει ακόμη περισσότερο την ποιότητα της προσφερόμενης εκπαίδευσης: τακτική αναθεώρηση των προγραμμάτων σπουδών, συνεχή επαφή με την αγορά εργασίας, βελτίωση των υποδομών.

Από την **ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**, Chief Human Resources Officer, Deloitte Greece

HR 4.0: Το Μέλλον Είναι Ήδη Εδώ

Η νέα ψηφιακή εποχή μεταβάλλει συνεχώς τους κανόνες λειτουργίας των επιχειρήσεων σε κάθε κλάδο της οικονομίας και «επιβάλλει» στα τμήματα HR να επαναπροσδιορίσουν το σύνολο των πρακτικών διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, από τη διαχείριση ταλέντων, την εκπαίδευση και ανάπτυξη, μέχρι τις εργασιακές σχέσεις και –ορισμένες φορές– την ίδια την έννοια της εργασίας.

Στον τομέα της αναζήτησης, οι παγκόσμιες πλατφόρμες (βλ. LinkedIn), τα Talent Hubs και τα Applicant Tracking Systems (ATS) έχουν «αλλάξει τους όρους του παιχνιδιού», αναβαθμίζοντας συνολικά τη διαδικασία εντοπισμού και προσέλκυσης των κατάλληλων υποψηφίων. Στο ίδιο μήκος του –νέου τεχνολογικού– κύματος, κινούνται και τα ψηφιακά εργαλεία, που εξασφαλίζουν την αυτοματοποίηση διαδικασιών, όπως η ανάλυση βιογραφικών και η διεξαγωγή αρχικών συνεντεύξεων (μέσα από τη χρήση Chatbots).

Η «ψηφιακή επανάσταση» δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστα δύο καθοριστικά στάδια της εμπειρίας του εργαζόμενου, αυτά της εκπαίδευσης & ανάπτυξης και της διαχείρισης απόδοσης του προσωπικού. Σχετικά, με τον πρώτο πυλώνα, τα εξ αποστάσεως sessions και οι VR experiences αποτελούν πλέον τυπικές πρακτικές των μεγάλων εταιρειών. Αναφορικά με τον δεύτερο, σύγχρονα εργαλεία συλλέγουν και αναλύουν μεγάλο όγκο δεδομένων απόδοσης υπαλλήλων, ανατροφοδοτήσεις, μετρήσεις παραγωγικότητας και έρευνες συμμετοχής, κάτι που ευνοεί την αποτελεσματική αναγνώριση προτύπων, τάσεων και πεδίων βελτίωσης, επιτρέποντας τη λήψη αποφάσεων που βασίζονται στα δεδομένα.

> **Η επιλογή του προσωπικού γίνεται πλέον με βάση τις δεξιότητες και τις προοπτικές εξέλιξης, και όχι μόνο με τους τίτλους σπουδών**

Το Ανθρώπινο Στοιχείο Παραμένει (Το Πιο) Δυναμικό

Σε ένα περιβάλλον όπου οι όροι AI, Machine Learning και Cloud έχουν περάσει από τη θεωρία… στις καθημερινές πράξεις των επαγγελματιών στον κλάδο του HR, ο ανθρώπινος παράγοντας ανακηρύσσεται σε απόλυτο «ρυθμιστή» των εξελίξεων.

Πιο συγκεκριμένα, σύγχρονες μελέτες που προσπαθούν να σκιαγραφήσουν τον νέο εργασιακό χάρτη της ψηφιακής εποχής, κάνοντας εκτιμήσεις για τις ειδικότητες που το πιθανότερο είναι ότι θα εκλείψουν, καθώς και τις νέες θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν, καταλήγουν στο ακόλουθο –επικρατέστερο– σενάριο: Η προσαρμογή στα νέα δεδομένα περνάει από το (ανθρώπινο) χέρι μας. Για την ακρίβεια, κάθε εργαζόμενος, ανεξάρτητα από την ηλικία ή τον εργασιακό του ρόλο, θα χρειαστεί να αφιερώσει χρόνο είτε για νέα κατάρτιση και απόκτηση επίκαιρων δεξιοτήτων για μία εξελιγμένη απασχόληση (reskilling), είτε για αναβάθμιση και διεύρυνση των γνώσεων στο υφιστάμενο αντικείμενο εργασίας (upskilling).

Άλλωστε, η επιλογή του προσωπικού γίνεται πλέον με βάση τις δεξιότητες και τις προοπτικές εξέλιξης, και όχι μόνο με τους τίτλους σπουδών. Μάλιστα, η εφαρμογή της συγκεκριμένης προσέγγισης έχει διευρυνθεί κατά 63% σε σχέση με το παρελθόν, ενώ έχει αρχίσει να την υιοθετεί συστηματικά –μεταξύ άλλων «μεγάλων ονομάτων» του tech industry– (και) η IBM.

Την ίδια στιγμή, όμως, τα soft skills αποδεικνύονται «πιο ανθεκτικά» στη νέα εποχή, σε σχέση με τα αντίστοιχα τεχνικά. Πρόσφατη έκθεση του οίκου Pearson, αναλύοντας τα δεδομένα και τις τάσεις της αγοράς εργασίας σε ισχυρές οικονομίες (ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Αυστραλία και Καναδά), έδειξε πως αν και τα hard skills παραμένουν ιδιαιτέρως σημαντικά, οι πιο «περιζήτητες» δεξιότητες για τους οργανισμούς σήμερα, σχετίζονται –κυρίως– με την ενίσχυση του ανθρώπινου παράγοντα:

-Επικοινωνία
-Ηγετικές ικανότητες
-Συνεργατικότητα
-Έμφαση στη λεπτομέρεια
-Αναλυτική και κριτική σκέψη
-Δημιουργικότητα
-Συναισθηματική νοημοσύνη
-Προσαρμοστικότητα
-Έφεση στην εξυπηρέτηση πελατών (client-serving mentality)

Με το βλέμμα στραμμένο προς το μέλλον, η λίστα «εμπλουτίζεται» με τις ακόλουθες δεξιότητες, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως «Power Skills», καθώς (φαίνεται να) διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο στην εξέλιξη ενός εργαζόμενου, καθ' όλη τη διάρκεια της υπηρεσιακής του διαδρομής, ανεξαρτήτως ηλικίας/θέσης:

Προσωπική ανάπτυξη – βελτίωση (η ικανότητα του εργαζόμενου να εξελίσσει τις ικανότητές του και να αναπτύσσεται μέσα από αυτοκατευθυνόμενη μάθηση)

Προσωπική στοχοθεσία – επίτευξη στόχων (σχετίζεται με την ικανότητα του εργαζόμενου να θέτει προσωπικούς στόχους και να τους επιτυγχάνει με συγκέντρωση και αποφασιστικότητα)

Πολιτιστική και κοινωνική νοημοσύνη (η ικανότητα του εργαζόμενου να προσαρμόζεται αποτελεσματικά σε σύνολα με ποικίλες κουλτούρες και backgrounds).

Μπορούμε να προβλέψουμε τα αποτελέσματα του επόμενου Παγκοσμίου Κυπέλλου;

Τι συζήτησαν οι επιστήμονες της Στατιστικής στο 7ο Workshop in Sports Analytics του ΟΠΑ

Της **ΑΡΓΥΡΩΣ ΔΑΜΟΥΛΑΚΗ**,
Φοιτήτριας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Στατιστική στο ΟΠΑ και του Καθηγητή
ΙΩΑΝΝΗ ΝΤΖΟΥΦΡΑ,
Προέδρου του Τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ

Για 7η συνεχόμενη χρονιά το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών φιλοξένησε το Workshop & Conference in Sports Analytics από την ομάδα Sports Analytics του Τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ. Οι συναντήσεις όσων συμμετείχαν στις εργασίες του έγιναν στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, ενώ συμμετείχαν διεθνείς επιστήμονες του αθλητισμού από την Ελλάδα, την Ιταλία, τη Γερμανία, τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και άλλες χώρες.

Πρόκειται βέβαια για ένα συνέδριο που έχει γίνει θεσμός στον χώρο των Sports Analytics, ενώ αποτελεί ένα σημαντικό forum ερευνητών οι οποίοι κάθε χρόνο παρουσιάζουν τις σύγχρονες εξελίξεις στον χώρο του αθλητισμού και των analytics, δίνοντας παράλληλα μια ευκαιρία στους φοιτητές και τις φοιτήτριες να γνωρίσουν αυτή την ενδιαφέρουσα και σύγχρονη ερευνητική περιοχή.

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος το workshop ανέδειξε παρουσιάσεις εργασιών σε διάφορα ερευνητικά προβλήματα σχετικά με τον αθλητισμό. Η φετινή χρονιά περιείχε ποικίλα αθλήματα όπως ποδόσφαιρο, καλαθοσφαίριση, πετοσφαίριση, κλασικό αθλητισμό με δρόμους ταχύτητας (ημιαντοχής και αντοχής) και μελέτες σχετικά με δεδομένα αθλητικών συναντήσεων, οργάνωση αθλητικών συναντήσεων, σχεδιασμό πρωταθλημάτων και άλλα σχετικά θέματα. Η περιοχή των Sports Analytics έχει αναπτυχθεί ραγδαία τα τελευταία χρόνια και συνεχίζει να εξελίσσεται καθώς αποτελεί μια σύγχρονη πλευρά του αθλητισμού αλλά και των επιστημών, με επίκεντρο τα Μαθηματικά, τη Στατιστική, την Επιχειρησιακή Ερευνα και την τεχνολογία. Η σύγχρονη τεχνολογία έχει συμβάλει στην καταγραφή πολλών και ποικίλων δεδομένων, η ανάλυση των οποίων μπορεί να ενισχύσει την προσπάθεια των ομάδων και των αθλητών να βελτιώνονται συνεχώς. Όπως στις σύγχρονες επιχειρήσεις αρκετές αποφάσεις λαμβάνονται κατόπιν ανάλυσης, έτσι και στον αθλητισμό ορισμένες αποφάσεις μπορούν να βασιστούν σε αντίστοιχες αναλύσεις και μελέτες.

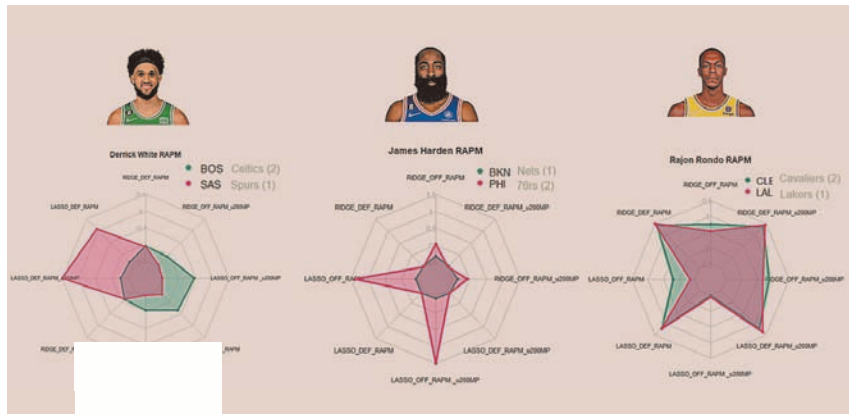
Επίσης, η μοντελοποίηση αθλητικών αγώνων προσφέρει ενδιαφέροντα στοιχεία τόσο για τους προπονητές (π.χ. τακτικές αντιπάλων, χαρακτηριστικά παικτών), τους φιλάθλους (π.χ. ενδιαφέρουσες οπτικοποιήσεις) καθώς και τους δημοσιογράφους (π.χ. στατιστικά στοιχεία και δείκτες για παίκτες), κάτι που αυξάνει συνολικά την εμπειρία ενός αγώνα.

Ενδεικτικά, στο φετινό συνέδριο οι επιστήμονες που συμμετείχαν συζήτησαν για το ποιοι δείκτες σε έναν αγώνα καλαθοσφαίρισης περιγράφουν σωστότερα την απόδοση των παικτών, πώς αντιμετωπίζει η ομάδα που επιτίθεται μια ανοργάνωτη και μία οργανωμένη άμυνα, πώς αποφασίζει μία ομάδα ποδοσφαίρου να αμυνθεί όταν χάνει την μπάλα από τον αντίπαλο ή πώς μπορούμε να προβλέψουμε τον νικητή του EURO.

Στο περσινό Workshop παρουσιάστηκε η ομιλία του Αναπληρωτή Καθηγητή Thomas **Peeters** (Erasmus School of Economics) στη μνήμη του κορυφαίου Καθηγητή *Stefan Kesenne*, η απώλεια του οποίου το 2021 συγκίνησε την παγκόσμια εκπαιδευτική κοινότητα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Καθηγητής Οικονομικών Stefan Kesenne, ένας από τους πρωτοπόρους στην περιοχή των Sport Economics, συμμετείχε από το πρώτο Workshop της σειράς,

Σύγκριση δεικτών αξιολόγησης RAPM για τρεις παίκτες που άλλαξαν ομάδα μέσα στη σεζόν 2021-22

ενώ είχε ενεργή συμμετοχή στην υπόθεση Μποσμάν που άλλαξε το τοπίο του ποδοσφαίρου στην Ευρώπη αρκετά χρόνια νωρίτερα.

Τι συζητήθηκε φέτος

Το φετινό workshop περιείχε περισσότερες από 20 παρουσιάσεις από ερευνητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Αρκετές ομιλίες αφορούσαν το ποδόσφαιρο σε θέματα όπως την αξιολόγηση της ξεκούρασης παικτών σε ευρωπαϊκά και παγκόσμια πρωταθλήματα που περιλαμβάνουν φάσεις ομίλων (ερευνητής **László Csató**, Corvinus University of Budapest, Hungary), τον προγραμματισμό των αγώνων σε διαφορετικά πρωταθλήματα (Καθηγητής **Dries Goossens**, Ghent University, Belgium και Καθηγητής **Mario Guajardo**, NHH Norwegian School of Economics, Norway), την απόδοση των ποδοσφαιριστών (ερευνητής ο **Robert Bajons**, Vienna University of Economics and Business, Austria) και τη μοντελοποίηση του σκορ σε ποδοσφαιρικούς αγώνες (μετα-διδακτορικός ερευνητής **Marius Oetting**, University of Bielefeld, Germany).

Επίσης, παρουσιάστηκε μια ενδιαφέρουσα ομιλία αναφορικά με την πιθανή «αδικία» που δημιουργείται με τη μετακίνηση ταλέντων ποδοσφαίρου από χώρα σε χώρα λόγω των περιορισμών στη μετακίνηση παικτών σε κάποιες χώρες το 1995 (από τον Αναπληρωτή Καθηγητή **Χρυσοβαλάντη Βασιλάκη**, Bangor University, Department of Business, United Kingdom).

Το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των ομάδων και άλλα θέματα

Ο ερευνητής **Ιωάννης Κωνσταντόπουλος** (University of Innsbruck, CEO – The Sports Footprint) συζήτησε το πώς μπορεί να μειωθεί η περιβαλλοντική επιβάρυνση λόγω των μετακινήσεων των ομάδων. Στη διάρκεια του συνεδρίου παρουσιάστηκαν μελέτες βασισμένες σε δεδομένα εντοπισμού κίνησης (Tracking data), τα οποία δίνουν πολλές πληροφορίες για τους αθλητές (ερευνητής **Χρήστος Κόντος**, από το ΟΠΑ και **Brigitte Gelein**, ENSAI, France) και τις στιγμές αλλαγής κατοχής στο ποδόσφαιρο, γνωστές και ως μεταβάσεις (υποψήφιος διδάκτορας του ΕΚΠΑ **Βασίλης Αρματάς**, Ακαδημία του Ολυμπιακού, Ελλάδα). Τέλος, παρουσιάστηκε μία υπόθεση εργασίας για την πιθανότητα πρόβλεψης των αποτελεσμάτων του Παγκοσμίου Κυπέλλου 2023 (Επίκουρος Καθηγητής **Leonardo Egidi**, University of Trieste, Italy).

Μεγάλη συζήτηση έγινε γύρω από το μπάσκετ με εναρκτήρια ομιλία από τον Πρόεδρο του Τμήματος Στατιστικής Καθηγητή **Ιωάννη Ντζούφρα**, ο οποίος εξήγησε τους δείκτες απόδοσης και αξιολόγησης των παικτών. Η θεματολογία των υπόλοιπων ομιλιών αφορούσε την εκτίμηση των κατοχών στο πρωτάθλημα της Ευρωλίγκα (Διδάκτορας **Χρήστος Μαρμαρινός**, Sacramento Kings), την πρόβλεψη της κατάληξης του σουτ (**Αναστάσιος Πλιάτσικας**, ΟΠΑ), την πρόβλεψη του αριθμού των νικών μιας ομάδας της Ευρωλίγκα με βάση τις Πυθαγόρειες νίκες (Αριστοτέλης Μιχαηλίδης, ΟΠΑ) και τους παράγοντες επίδρασης της επίδοσης των παικτών του NBA (Επίκουρος Καθηγητής **Μιχαήλ Τσαγρής**, Πανεπιστήμιο Κρήτης).

Επιπλέον, μια ενδιαφέρουσα μελέτη που ακούστηκε αφορούσε το αν επηρεάζονται τελικά οι αποφάσεις των διαιτητών (Αναπληρωτής Καθηγητής **Κώστας Πελεχρίνης**, University of Pittsburgh, Pennsylvania).

Η τελευταία ομιλία δόθηκε από τον Καθηγητή του Τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ **Δημήτρη Καρλή** και ήταν βασισμένη στη θεωρία του «χάους» μεταξύ των 8 και 16 δευτερολέπτων της κατοχής μιας μπάλας.

Σχετικά με το βόλεϊ, υπήρχε μια ενδιαφέρουσα ομιλία που αφορούσε τις αποφάσεις τακτικής που λαμβάνονται σε έναν αγώνα βόλεϊ βασισμένη σε Θεωρία Παιγνίων (**Ιωάννης Στυλιανού**, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Κύπρος).

Αλλα θέματα που αναφέρθηκαν στο διήμερο workshop αφορούσαν τη μελλοντική απόδοση νεαρών δρομέων ημιαντοχής και αντοχής (800, 1.500 και 5.000 μέτρων) λαμβάνοντας υπόψη την ελλιπή πληροφορία σε περιόδους όπου οι δρομείς δεν συμμετέχουν σε αγώνες (ερευνητής **Mattia Stival**, University of Padova, Italy).

Τέλος, μία μελέτη Μπεϋζιανής μοντελοποίησης παρουσιάστηκε για την εκτίμηση της επίδοσης δρομέων ταχύτητας (100 μέτρων) και άρσης βαρών (ερευνήτρια **Μαρίζα Σπυροπούλου**, University of Kent, United Kingdom).

Αρκετές εποικοδομητικές συζητήσεις πραγματοποιήθηκαν με αφορμή τις παρουσιάσεις μεταξύ των ομιλητών και των συμμετεχόντων τόσο εντός του αμφιθεάτρου όσο και εκτός. Το workshop παρακολούθησαν πάνω από 100 συμμετέχοντες, τόσο φοιτητές αλλά και στελέχη εταιρειών σχετικών με τον χώρο του αθλητισμού. Φέτος δεν πραγματοποιήθηκαν ομιλίες από εταιρείες όπως τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο, εργαζόμενοι, συνεργάτες και στελέχη μεγάλων εταιρειών (όπως ΟΠΑΠ, OpenBet, Kaizen gaming) παρευρέθηκαν και παρακολούθησαν τη διήμερη συνάντηση επιστημόνων. Τέλος, η startup εταιρεία «is. predicted» υπήρξε χορηγός του συνεδρίου μαζί με τις εκδόσεις Προπομπός και φυσικά το Τμήμα Στατιστικής του ΟΠΑ.

Και μάθημα στη στατιστική του αθλητισμού

Όπως κάθε χρόνο, το workshop συνοδεύτηκε από ένα διαδικτυακό μάθημα βραχείας διάρκειας για φοιτητές και ερευνητές. Αυτή τη χρονιά το θέμα ήταν Football Analytics και πραγματοποιήθηκε από τους Καθηγητές του Τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ κ.κ. Ιωάννη Ντζούφρα και Δημήτρη Καρλή, οι οποίοι παρουσίασαν διαφορετικά μοντέλα πάνω σε δεδομένα ποδοσφαίρου, και τον προσκεκλημένο Καθηγητή Leonardo Egidi από το Πανεπιστήμιο της Τεργέστης στην Ιταλία. Ο καλεσμένος ερευνητής Dr Leonardo Egidi παρουσίασε στους διδακτορικούς φοιτητές μια υπηρεσία που έχει κατασκευάσει ο ίδιος και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εφαρμογή των βασικών μοντέλων ανάλυσης ποδοσφαιρικών δεδομένων. Το μάθημα περιελάβανε τη χρήση βιβλιοθηκών στη γλώσσα R και το παρακολούθησαν πάνω από 50 συμμετέχοντες.

Η ομάδα AUEB Sports Analytics Group προετοιμάζει ήδη το επόμενο workshop.

Η περιοχή των Sports Analytics έχει αναπτυχθεί ραγδαία τα τελευταία χρόνια και συνεχίζει να εξελίσσεται καθώς αποτελεί μια σύγχρονη πλευρά του αθλητισμού αλλά και των επιστημών

Έρευνα

Να μιλήσω ή να σιωπήσω;

Πώς η προσωπική εμπειρία και η πολιτική βούληση διαμορφώνουν τη φωνή ενός ηγέτη στον χώρο εργασίας

Φανταστείτε ότι αντιμετωπίζετε την εξής κατάσταση στον χώρο εργασίας σας: Μία από τις υφιστάμενές σας σάς εκμυστηρεύεται πως παρενοχλήθηκε από τον άμεσα προϊστάμενό σας, ζητώντας την υποστήριξή σας ώστε να το καταγγείλει στη διοίκηση. Από τη μία νιώθετε μια ηθική δέσμευση καθώς πρόκειται για έναν υφιστάμενο που αναμένει την προστασία σας, αλλά από την άλλη δεν θέλετε να εναντιωθείτε στον άμεσα προϊστάμενό σας. Ευελπιστείτε σε προαγωγή και η πορεία της καριέρας σας περνάει από τη δική του κρίση.

Πώς θα αντιδρούσατε αν αντιμετωπίζατε ένα τέτοιο δίλημμα στην εργασία σας; Θα παραμένατε σιωπηλοί ή θα το αναφέρατε στη διοίκηση;

Παρότι το παραπάνω σενάριο εστιάζει σε ένα περιστατικό παρενόχλησης στον χώρο εργασίας, οι κακοποιητικές συμπεριφορές αποτελούν συχνό φαινόμενο στους χώρους εργασίας και μπορούν να πάρουν διάφορες μορφές, όπως προσβολές, ψυχολογική βία, ή άλλες μορφές εκφοβισμού. Επομένως, είναι σημαντικό να κατανοηθούν οι λόγοι για τους οποίους ένας εργαζόμενος που αντιμετωπίζει τέτοιες καταστάσεις αποφασίζει να κάνει το ηθικά σωστό παρά το προσωπικό κόστος που μπορεί να υποστεί.

Στη βιβλιογραφία προτείνεται ότι η συμπεριφορά μας καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την προηγούμενη εμπειρία. Η εμπειρία δίνει νόημα στις προηγούμενες επιτυχίες ή αποτυχίες και επιτρέπει να μάθουμε «τι λειτουργεί» και πώς να συμπεριφερόμαστε σε μελλοντικά γεγονότα. Ωστόσο, πώς αυτή η εμπειρία επηρεάζει τις ενέργειες των μάνατζερ/ηγετών όταν χρειάζεται να λάβουν δύσκολες αποφάσεις, όπως το να μιλήσουν στους ανωτέρους τους για να υπερασπιστούν την ηθική με τον κίνδυνο να υποστούν προσωπικό κόστος;

Σε μία πρόσφατη έρευνα, 138 στελέχη (52% γυναίκες, με μέσο όρο ηλικίας τα 36 και με άνω των 16 ετών εργασιακής εμπειρίας) συμμετείχαν σε ένα πείραμα. Συγκεκριμένα, όλοι οι συμμετέχοντες διάβασαν ένα αρχικό σενάριο που τους έβαζε σε ένα εργασιακό δίλημμα σχετικά με το αν θα εξέφραζαν μια δόκιμη αντίρρηση σε μια πρόταση που έκανε ο προϊστάμενός τους. Αμέσως μετά, τους δόθηκε σαν πληροφορία ότι τελικά αποφάσισαν να μιλήσουν, με μια διαφορά. Στους μισούς το σενάριο ανάφερε ότι ο προϊστάμενος έδειξε δυσαρέσκεια από την έκφραση αντίρρησης ενώ στους άλλους μισούς ότι ο προϊστάμενος ήταν υποστηρικτικός. Επομένως, στους μισούς δημιουργήθηκε μια αρνητική εμπειρία και στους υπόλοιπους μια θετική. Στη συνέχεια τους δόθηκε το σενάριο με το πρόβλημα παρενόχλησης που περιγράφηκε στην αρχή.

Η έρευνά μας αποκάλυψε ότι η απόφαση ενός εργαζομένου να σιωπήσει ή να αναφέρει το πρόβλημα στην ιεραρχία υπερβαίνοντας τυχόν προσωπικά κόστη εξαρτάται από δύο παράγοντες: (α) προηγούμενη εμπειρία και (β) επιθυμία και αποφασιστικότητα για ανάλωση δύναμης (πολιτική βούληση). Η έρευνά μας μελέτησε αυτούς τους δύο παράγοντες, θεωρώντας ότι καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό την αντίληψη δύναμης ενός εργαζομένου, και άρα επηρεάζουν την απόφασή του να δράσει.

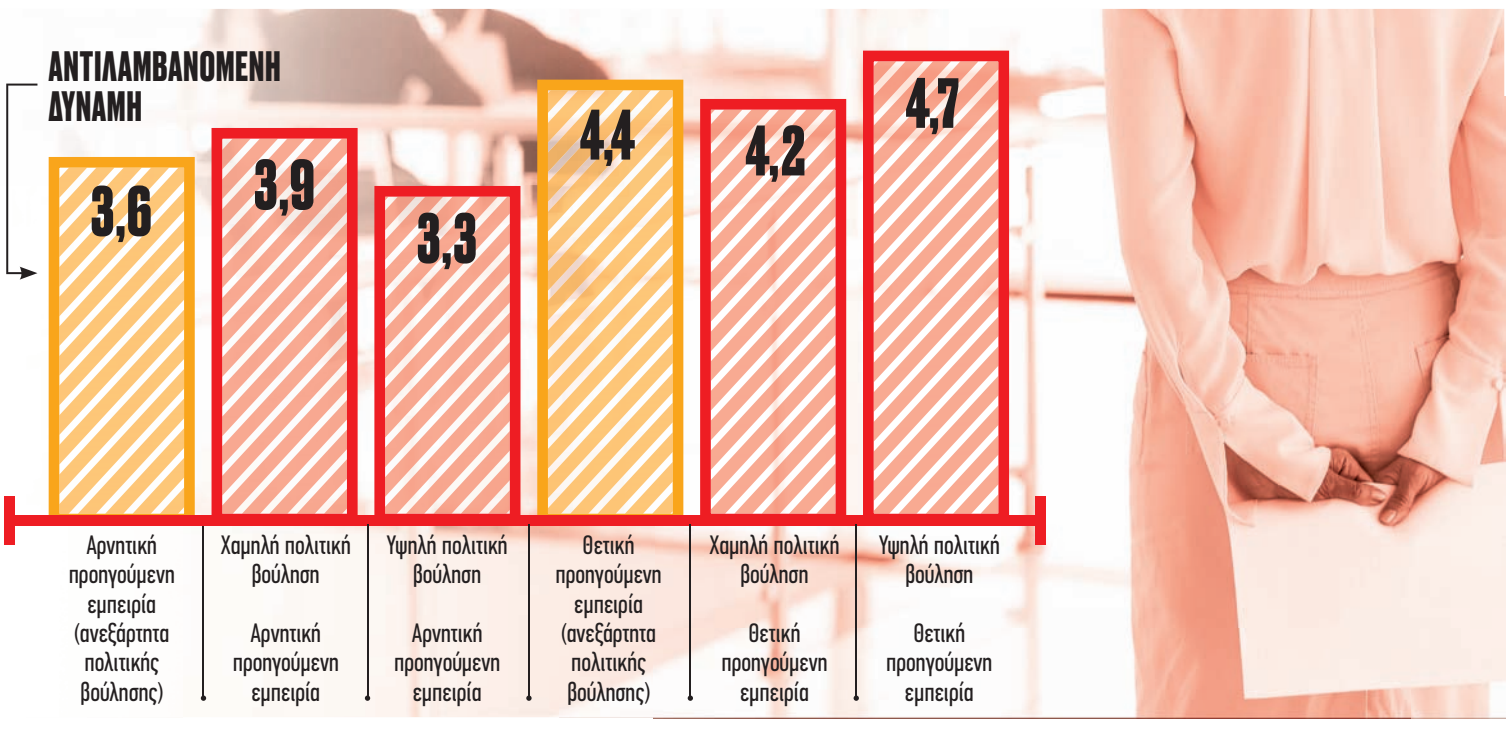
Από τα αποτελέσματα διαπιστώθηκε ότι η θετική προηγούμενη εμπειρία ενισχύει την αντιλαμβανόμενη δύναμη και αυξάνει την πιθανότητα ενός εργαζομένου να θέσει το ζήτημα στη διοίκηση. Όμως, αυτό συμβαίνει μόνο για εκείνα τα άτομα που διαθέτουν υψηλή πολιτική βούληση, δηλαδή αποφασιστικότητα να κινητοποιήσουν πόρους για την επίτευξη ενός στόχου παρά τον κίνδυνο της αποτυχίας. Αντίθετα, όταν η πολιτική βούληση είναι χαμηλή, η προηγούμενη θετική εμπειρία δεν αυξάνει την αντιλαμβανόμενη δύναμη των εργαζομένων, επιλέγοντας κατά συνέπεια τη σιωπή. Επιπλέον, η έρευνα αποκάλυψε ότι όταν η προηγούμενη εμπειρία είναι αρνητική, τότε τα άτομα που έχουν υψηλότερη πολιτική βούληση αντιλαμβάνονται ότι έχουν χαμηλότερη δύναμη και άρα αυξάνεται η πιθανότητα να σιωπήσουν.

Τα ευρήματα αυτής της έρευνας έχουν πρακτική εφαρμογή για την αντιμετώπιση παρόμοιων καταστάσεων. Συγκεκριμένα, δείχνουν στις επιχειρήσεις και την ηγεσία πως η ενθάρρυνση των εργαζομένων να μιλούν ανοιχτά ενισχύει τη δύναμή τους ώστε να μπορούν να αντιμετωπίζουν ακόμη δυσκολότερα προβλήματα και παθογένειες στο εργασιακό περιβάλλον. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις και οι μάνατζερ θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους εργαζομένους να συμμετέχουν στα κοινωνικο-πολιτικά δρώμενα της επιχείρησης, καθώς αυτό μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω την δύναμη που έχουν από θετικές προηγούμενες εμπειρίες στην αντιμετώπιση της σιωπής. Έτσι, η ενίσχυση της πολιτικής βούλησης θα μπορούσε να συμβάλει στη μείωση και του υψηλότατου ποσοστού «σιωπηλής παραίτησης» που παρατηρείται στις επιχειρήσεις παγκοσμίως (6 στους 10 εργαζομένους), δηλαδή όταν ένας εργαζόμενος κάνει τα απολύτως απαραίτητα και αισθάνεται αποξενωμένος από τον σκοπό και την αποστολή της επιχείρησης.

Του **ΗΛΙΑ ΚΑΠΟΥΤΣΗ**, Αναπληρωτή Καθηγητή Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΟΠΑ και της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΣΤΟΥΜΠΟΥ,** Υποψήφιας Διδάκτορος Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΟΠΑ

«Είμαστε πολλά περισσότερα από μία εταιρεία τεχνολογίας»

Ποια είναι η Κωτσόβολος του σήμερα και γιατί αξίζει να τη δεις με «άλλο μάτι»;

ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ. Αν κανείς αναρωτηθεί τι κρύβεται πίσω από αυτή τη λέξη, θα σκεφτεί μία εταιρεία τεχνολογίας. Θα έχει πέσει μέσα; Στην Κωτσόβολος πιστεύουμε ότι η τεχνολογία μπορεί να ενδυναμώσει κάθε άνθρωπο, ώστε να ζήσει μία πραγματικά καλύτερη ζωή, όπως την ονειρεύεται. Ομως, δεν μένουμε μόνο εκεί.

ΔΕΣΜΕΥΟΜΑΣΤΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ.

Δημιουργούμε μία 360° τεχνολογική εμπειρία. Μέσα από τα προϊόντα, τις υπηρεσίες αλλά και το κέντρο επισκευών μας, καλύπτουμε κάθε ανάγκη, κάθε ανθρώπου. Μέσα από το μεγάλο δίκτυο καταστημάτων, τα digital κανάλια μας, αλλά και το κέντρο επισκευών, είμαστε δίπλα σε κάθε άνθρωπο, για ό,τι χρειαστεί και του προσφέρουμε μία omnichannel εμπειρία. **#RetailerOfTheYear Επεκτείνουμε τους ορίζοντές μας.** Ακούμε τις ανάγκες, «διαβάζουμε» τις τάσεις της εποχής και προσαρμοζόμαστε, ώστε να προσφέρουμε περισσότερα. Γι' αυτό, λειτουργούμε και ως εφοδιαστική αλυσίδα, προσφέρουμε ασφαλιστικά συμβόλαια και έξυπνη χρηματοδότηση, λειτουργούμε ως διαφημιστική εταιρεία και ενισχύουμε τον ψηφιακό μετασχηματισμό. **Προσφέρουμε εκπαίδευση και διασκέδαση.** Δημιουργούμε εικόνες, κείμενα, videos και κάθε είδους περιεχόμενο για κάθε μας πλατφόρμα, ώστε να εκπαιδεύουμε το κοινό μας γύρω από τεχνολογίες και προϊόντα, αλλά και να το διασκεδάζουμε, μιλώντας τη γλώσσα του. Δημιουργούμε εμπειρίες μέσα και έξω από τα καταστήματά μας και είμαστε χορηγοί στα μεγάλα γεγονότα, όπως το Rally Acropolis, ο Ποδηλατικός Γύρος Ελλάδος και όχι μόνο. **#PromotionalBrandOfTheYear Βλέπουμε τη μεγαλύτερη εικόνα.** Εστιάζουμε στον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον, μέσα από δράσεις για την κλιματική αλλαγή, δράσεις κυκλικής οικονομίας και δράσεις για την κοινωνία και χορηγίες. Εχουμε στο επίκεντρο τον άνθρωπο και επενδύουμε συνεχώς σε τρόπους που τον ενδυναμώνουν. Φροντίζουμε όλα όσα κάνουμε να έχουν θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον. **#GreenBrandOfTheYear Οδηγούμε την καινοτομία.** Εδώ και 73 χρόνια φέρνουμε πρώτοι τις τεχνολογικές εξελίξεις που κάνουν καλύτερη τη ζωή όλων των ανθρώπων. Κρατάμε ζωντανό το πάθος μας για καινοτομία, ενισχύουμε νεοφυείς επιχειρήσεις και καλλιεργούμε μία κουλτούρα καινοτομίας, μέσα και έξω από την εταιρεία μας.

ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ ΣΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ.

Πιστεύουμε στους ανθρώπους μας. Πιστεύουμε στη συνεχή εξέλιξη και ανάπτυξη της εταιρείας και των 3.000+ ανθρώπων μας και το αποδεικνύουμε, επενδύοντας στους ίδιους τους ανθρώπους. Με 2 σύγχρονα εκπαιδευτικά κέντρα, 53.000+ ώρες εκπαίδευσης, 350 workshops τον χρόνο και συνεχείς ευκαιρίες εξέλιξης, μέσα από νέες ομάδες και νέα projects, αναδεικνύουμε και ενισχύουμε το ταλέντο και την ανάγκη για δημιουργία. **Πιστεύουμε στην τεχνολογία.** Πιστεύουμε στις δυνατότητες που προσφέρει και την αξιοποιούμε για να αλλάξουμε τη ζωή μας, προς το καλύτερο. Πιστεύουμε στην ομάδα μας, που έχει πάθος για την τεχνολογία, που προσαρμόζεται με ταχύτητα στις εξελίξεις τού σήμερα και που κάνει πραγματικότητα κάθε υπόσχεση, να ενδυναμώνει τους ανθρώπους στην καθημερινότητά τους. **Πιστεύουμε σε έναν καλύτερο κόσμο.** Γι' αυτό καινοτομούμε με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες μας. Προωθούμε την προσβασιμότητα και τις ίσες ευκαιρίες για όλους. Αγκαλιάζουμε τη διαφορετικότητα και επενδύουμε για ένα βιώσιμο μέλλον. Οραματιζόμαστε τεχνολογίες που κάνουν την κάθε μας ημέρα καλύτερη και τις κάνουμε πραγματικότητα. Γι' αυτό εδώ και 73 χρόνια κάθε μέρα εργαζόμαστε για να ενδυναμώνουμε τους ανθρώπους και να ενισχύουμε την κοινωνία μας να καινοτομεί, να τολμά, να εξελίσσεται.

ΚΑΝΟΥΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ.

Κάθε μέρα, με κάθε αφορμή, στην Κωτσόβολος στεκόμαστε δίπλα στους ανθρώπους, ακούμε και απαντάμε στις ανάγκες τους με δράσεις που ενισχύουν τους ίδιους, την κοινωνία και το περιβάλλον. Η πρωτοβουλία «Τεχνολογία χωρίς εμπόδια» παρέχει ίση πρόσβαση στην τεχνολογία για όλους, χωρίς περιορισμούς. Οι δράσεις μας ως Νο1 εταιρεία ανακύκλωσης στην Ελλάδα, μειώνουν το περιβαλλοντικό της αποτύπωμα. Η δράση «Δεύτερο Σπίτι» παίρνει συσκευές από ένα σπίτι που δεν τις έχει ανάγκη και τις δωρίζει σε μία οικογένεια που τις χρειάζεται. Η εθελοντική δράση των ανθρώπων μας «Ημέρες Καλής Πράξης» συγκεντρώνει φιάλες αίμα για όσους το έχουν ανάγκη και στηρίζει με κάθε είδους δράσεις ανθρώπους από όλη την Ελλάδα. Και συνεχίζουμε κάθε μέρα για έναν καλύτερο κόσμο.

«Σκοπός μας μία Καλύτερη Ζωή για όλους τους ανθρώπους μέσα από την τεχνολογία.» #MoreThanACompany

Έρευνα

Φοροδιαφυγή και φορολογική απάτη

Συνεργασία ερευνητών του ΟΠΑ με φορολογικές αρχές για την ανίχνευση απάτης σε συναλλαγές ΦΠΑ

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ**,
Επίκουρου Καθηγητή
Τμήματος Οικονομικής
Επιστήμης του ΟΠΑ

Τα διαφυγόντα δημόσια έσοδα λόγω φοροδιαφυγής και φορολογικών απατών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) αποτελούν ένα δημοσιοοικονομικό πρόβλημα με τεράστιες επιπτώσεις για τα ευρωπαϊκά κράτη και τους πολίτες τους. Η φοροδιαφυγή, για παράδειγμα, συνεπάγεται έλλειψη πόρων για την υλοποίηση αποτελεσματικών οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών καθώς και ανισομερή και άδικη κατανομή των φορολογικών βαρών μεταξύ των φορολογουμένων. Είναι λοιπόν ξεκάθαρο ότι η ανίχνευση της φοροδιαφυγής και της φορολογικής απάτης είναι ένα πολύ κρίσιμο ζήτημα.

Ένα σημαντικό μέρος των δημοσίων εσόδων συλλέγεται μέσω του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), ο οποίος επιβάλλεται σε αγαθά και υπηρεσίες σε κάθε στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας. Ο ΦΠΑ βασίζεται στην έκδοση παραστατικών που οι πωλητές των αγαθών είναι υποχρεωμένοι να δίνουν στους αγοραστές αναγράφοντας τον ΦΠΑ κάθε συναλλαγής. Ο πωλητής έχει επίσης την υποχρέωση να καταβάλει στις φορολογικές αρχές τη διαφορά του ΦΠΑ που εισέπραξε στις πωλήσεις του από τον ΦΠΑ που κατέβαλε στις αγορές του.

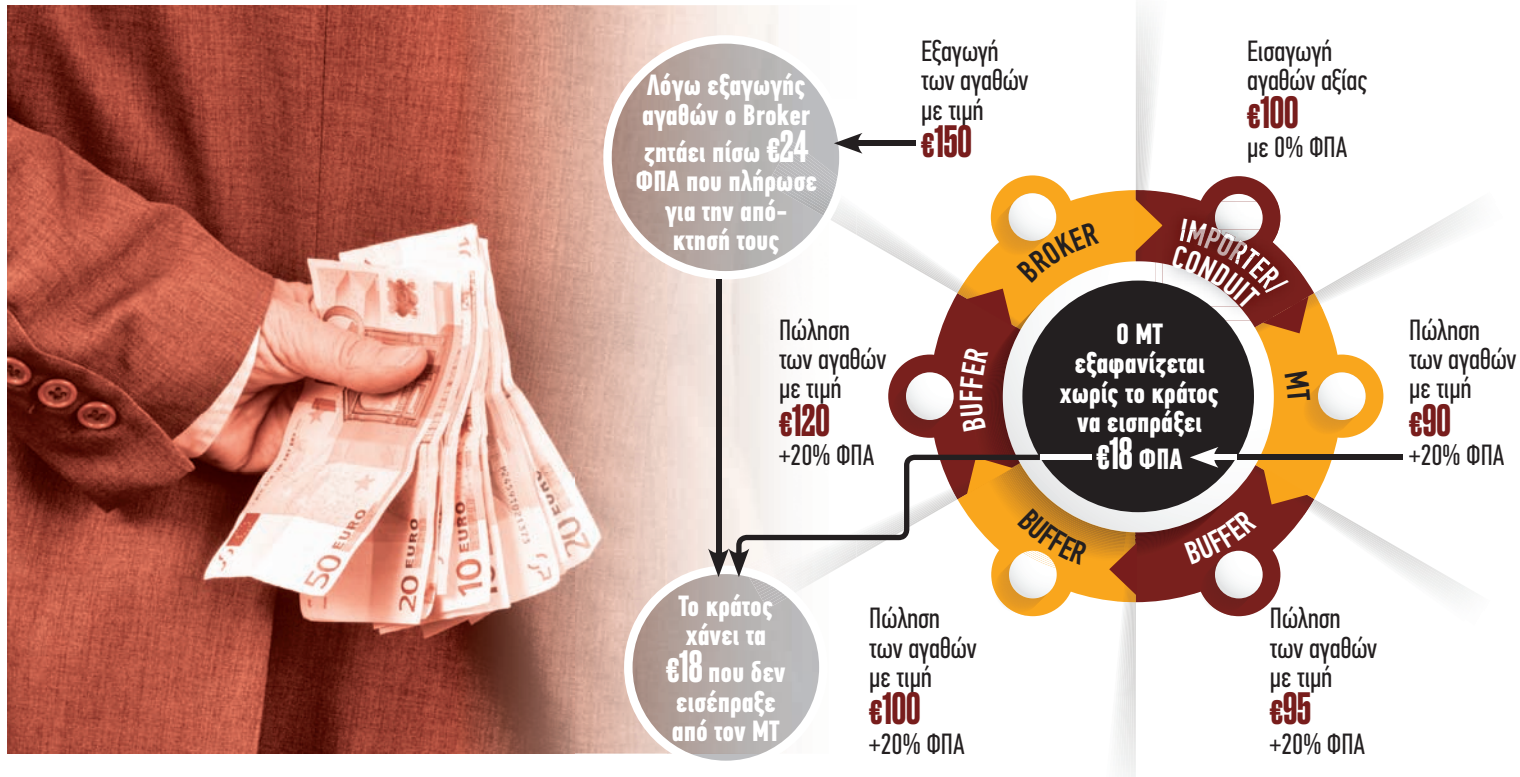
Παρόλο που ο ΦΠΑ αποτελεί κύρια πηγή εσόδων για τουλάχιστον 165 χώρες, όπως κάθε φορολογικό σύστημα, είναι ευάλωτος σε απάτες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτίμησε πρόσφατα ότι το 2020 οι χώρες της ΕΕ έχασαν, λόγω μη είσπραξης ΦΠΑ, έσοδα που ανέρχονται σε €93 δισεκατομμύρια. Στη Ρουμανία όπου υπάρχει η μεγαλύτερη διαφυγή εσόδων ΦΠΑ χάθηκαν πάνω από €7 δισεκατομμύρια, που αποτελούν το 35,7% του ΦΠΑ που έπρεπε να εισπραχθεί, στη δεύτερη θέση είναι η Ιταλία όπου το 20,8% του ΦΠΑ δεν εισπράχθηκε, ενώ στην τέταρτη θέση του σχετικού πίνακα είναι η Ελλάδα με 19,7%, δηλαδή €3,2 δισεκατομμύρια ανείσπρακτου ΦΠΑ.

Στην πρόσφατη ερευνητική μας εργασία που εκπονήθηκε σε συνεργασία με την Εθνική Φορολογική Αρχή της Βουλγαρίας αναπτύχθηκαν καινοτόμες και αποτελεσματικές μέθοδοι μηχανικής μάθησης για την ανίχνευση απάτης σε συναλλαγές που υπόκεινται σε ΦΠΑ. Ένας από τους κύριους στόχους της εργασίας είναι η αντιμετώπιση της ευρέως διαδεδομένης απάτης ΦΠΑ, γνωστής ως απάτη του «εξαφανισμένου εμπόρου» (Missing Trader – MT). Η απάτη αυτή βασίζεται στο γεγονός ότι οι εξαγωγές/εισαγωγές αγαθών προς και από χώρες-μέλη της ΕΕ δεν υπόκεινται σε ΦΠΑ, ενώ η απόδοση του ΦΠΑ στις φορολογικές αρχές γίνεται σε προκαθορισμένα περιοδικά διαστήματα. Στην εικόνα εμφανίζεται ένα απλουστευμένο παράδειγμα απάτης «εξαφανισμένου εμπόρου» και το ποσό των διαφυγόντων κερδών.

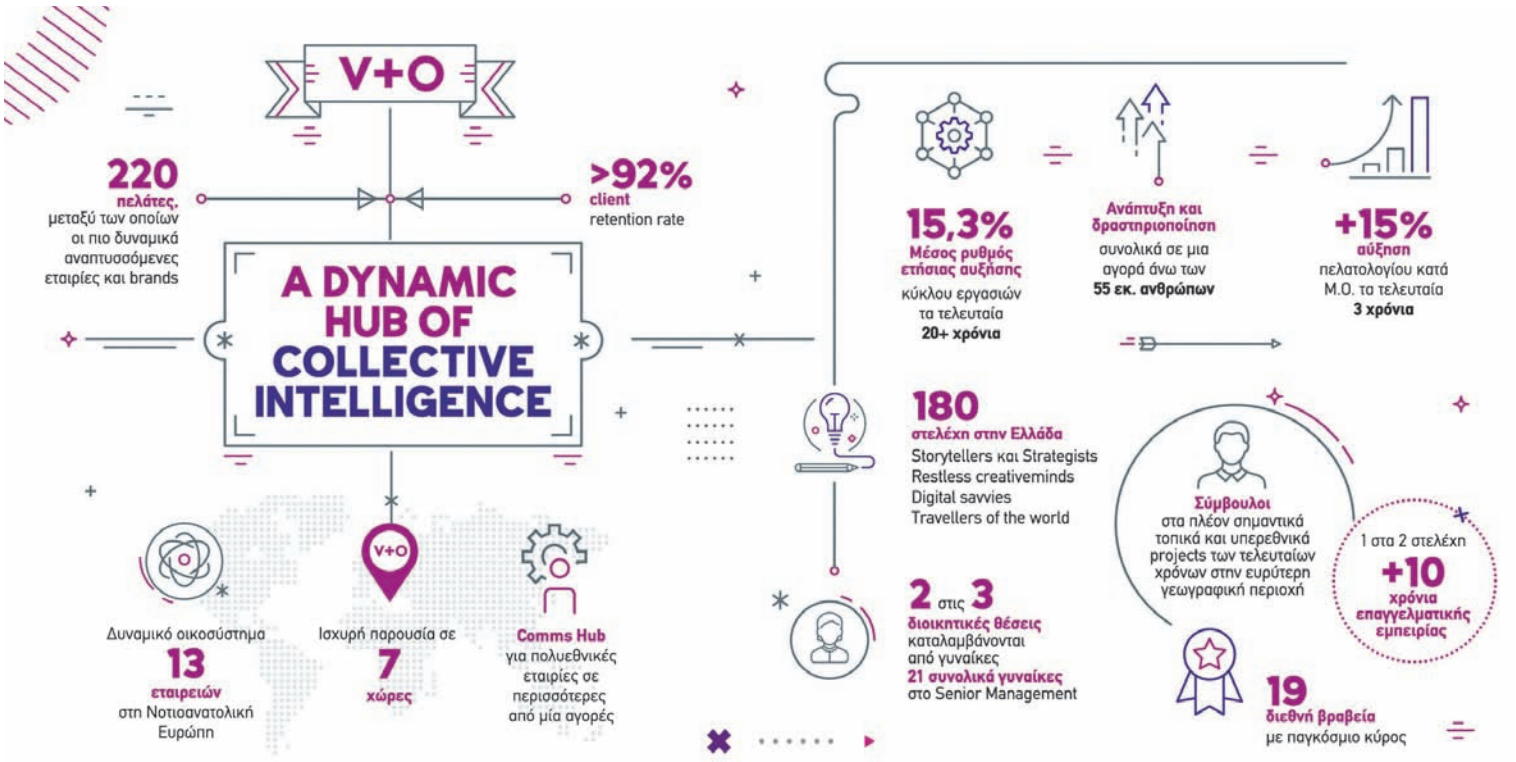
Ο κύριος σκοπός των φορολογικών αρχών είναι η ανίχνευση των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στην απάτη του «εξαφανισμένου εμπόρου», όσο το δυνατόν πιο γρήγορα, ώστε να αποφευχθεί η απώλεια μεγάλου μέρους δημοσίων εσόδων. Η ερευνητική μας εργασία παράγει αυτοματοποιημένες μεθόδους για την προτεραιοποίηση των επιχειρήσεων που θα ελεγχθούν για πιθανή συμμετοχή τους σε απάτη «εξαφανισμένου εμπόρου». Αρχικά παρατηρούμε ότι ο μηχανισμός έκδοσης παραστατικών ΦΠΑ δημιουργεί ένα δίκτυο συναλλαγών. Επίσης, η απάτη του «εξαφανισμένου εμπόρου» (όπως και οι περισσότερες απάτες ΦΠΑ) απαιτούν την αλληλεπίδραση πολλών επιχειρήσεων και δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν από μια μεμονωμένη επιχείρηση. Συνεπώς, μοντελοποιούμε το πρόβλημα ανίχνευσης απάτης ΦΠΑ ως πρόβλημα εύρεσης ανωμαλιών σε γράφους (graphs), στους οποίους οι κόμβοι (vertices) είναι επιχειρήσεις και οι ακμές (edges) υποδεικνύουν συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων. Στη συνέχεια κατασκευάζουμε αλγόριθμους μηχανικής μάθησης που εξάγουν την πληροφορία που περιέχεται στο δίκτυο συναλλαγών και τελικά ταξινομούν τις επιχειρήσεις ως ύποπτες ή όχι για συμμετοχή στην απάτη του «εξαφανισμένου εμπόρου». Οι αλγόριθμοι κατασκευάζονται λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι τα δίκτυα συναλλαγών αποτελούνται από τεράστιο πλήθος επιχειρήσεων και είναι σε μεγάλο βαθμό ετερογενή.

Οι αλγόριθμοι που κατασκευάστηκαν εφαρμόστηκαν σε πραγματικά δεδομένα συναλλαγών μεταξύ βουλγαρικών επιχειρήσεων για τα έτη 2016-2017. Ενσωματώνοντας το δίκτυο ΦΠΑ συναλλαγών σε αλγορίθμους ταξινόμησης η ακρίβειά τους βελτιώθηκε σημαντικά, ενώ το ποσοστό ανίχνευσης της απάτης του «εξαφανισμένου εμπόρου» διπλασιάστηκε σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό των μεθόδων που χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν και αγγίζει πλέον το 50%. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι η επιτυχής αυτοματοποίηση της διαδικασίας προτεραιοποίησης ελέγχων έχει προφανή πλεονεκτήματα για τις φορολογικές αρχές στα οποία συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η μείωση του διοικητικού κόστους και η διασφάλιση της διαφάνειας της ελεγκτικής διαδικασίας.

** Η εργασία έγινε σε συνεργασία με τους Π. Δελλαπόρτα (ΟΠΑ και UCL), S. Gyoshev (University of Exeter), Χ. Κωτσόγιαννη (University of Exeter and Tax Administration Research Centre, UK and CESIfo, Germany), Sofia C. Olhede (Ecole Polytechnique Federale de Lausanne, Switzerland), Trifon Pavkov (University of Exeter and Bulgarian National Revenue Authority). Η έρευνα χρηματοδοτήθηκε από το The Alan Turing Institute, UK.*

V+O: Η μόνη ελληνική εταιρεία στις 120 κορυφαίες PR εταιρείες του κόσμου

Ξεκινώντας ως εγχείρημα μίας μικρής ομάδας στελεχών, η V+O κατάφερε να ισχυροποιήσει την παρουσία της στην ελληνική αγορά ήδη από τα πρώτα χρόνια δραστηριοποίησής της. Με μεθοδικά βήματα, συνέπεια, τόλμη και διορατικότητα, εξελίχθηκε από μία αυτοδημιούργητη εταιρεία, σε έναν Όμιλο 13 εταιρειών, με δραστηριότητα στις αγορές Ελλάδας, Αλβανίας, Βουλγαρίας, Κύπρου, Ρουμανίας, Σερβίας και Β. Μακεδονίας.

Η στρατηγική ματιά και η ανάδειξη του νευραλγικού ρόλου που έχει η επικοινωνία σε κάθε κομμάτι της λειτουργίας ενός οργανισμού ή επιχείρησης αποτέλεσαν ορμητήριο δύναμη για τη συνεχή ανάπτυξη της V+O. Σήμερα η V+O αποτελεί συνεργάτη επιλογής για 220 κορυφαίες ελληνικές και διεθνείς εταιρείες που πρωταγωνιστούν στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς, μεταξύ των οποίων οι πιο δυναμικά αναπτυσσόμενες εταιρείες και brands καθώς και hub επικοινωνίας για τις πολυεθνικές εταιρείες με παρουσία σε περισσότερες από μία χώρες. Η παράλληλη πορεία ανάπτυξης αλλά και στενής συνεργασίας με πολλές από τις εταιρείες αυτές έχει οδηγήσει στο ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό retention rate πελατών για τον κλάδο, 92%. Στο γεγονός αυτό συμβάλλει η συσσωρευμένη εμπειρία των στελεχών της στη διαχείριση διαχρονικά απαιτητικών και σύνθετων Projects και αποτελεί θεμέλιο στις ισχυρές σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ της V+O και των πελατών της σε όλες τις χώρες με κοινή παρουσία.

> **Με μία ομάδα 180 στελεχών και δραστηριότητα σε 7 χώρες, η V+O αποτελεί τον μεγαλύτερο ανεξάρτητο ελληνικό όμιλο επικοινωνίας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη**

Συγκεκριμένα στην Ελλάδα, όπου βρίσκονται τα κεντρικά γραφεία της, ο όμιλος περιλαμβάνει τη V+O Communication (Στρατηγική Επικοινωνία και Δημόσιες Σχέσεις), την Unlimited Creativity (Δημιουργικό / Διαφήμιση), την Curious Ahead (Ψηφιακό Μάρκετινγκ) και τη MINDHAUS (Στρατηγικό Marketing Τουρισμού). Η συνεργασία των τεσσάρων αυτών εταιρειών και η δυνατότητα προσφοράς 360° υπηρεσιών καθιστούν τη V+O ένα δυναμικό hub στρατηγικής επικοινωνίας.

Έχοντας λάβει περισσότερες από 84 διεθνείς και εγχώριες διακρίσεις, μεταξύ των οποίων εννέα (9) Διεθνή Βραβεία Αριστείας IPRA Golden World Awards, μια από τις κορυφαίες διοργανώσεις βραβείων για τον κλάδο του PR, η V+O αποτελεί τη πλέον διακεκριμένη ελληνική εταιρεία Συμβούλων Επικοινωνίας. Ταυτόχρονα, είναι η μόνη ελληνική εταιρεία με συνεχή παρουσία τα τελευταία 4 έτη στην Παγκόσμια Κατάταξη των 120 Κορυφαίων PR Agencies (Global Top 120 PR Agency Ranking). Μια από τις σημαντικότερες διακρίσεις σε παγκόσμιο επίπεδο, με τη συμμετοχή των μεγαλύτερων δικτύων στρατηγικής επικοινωνίας και PR.

Παράλληλα έχει ανακηρυχθεί «Πρωταθλητής της ελληνικής οικονομίας» για την περίοδο 2010-2020, αποτελώντας τη μόνη εταιρεία επικοινωνίας με συνεχή οικονομική και επιχειρηματική ανάπτυξη σε αυτή την περίοδο για τη χώρα.

Η εξωστρέφεια, η εστίαση στην αριστεία, η πελατοκεντρική κουλτούρα, αλλά και η πεποίθηση ότι η επικοινωνία είναι καταλυτική στο να φέρνει την αλλαγή που θέτει τις βάσεις για έναν καλύτερο κόσμο συνιστούν μερικούς από τους κύριους λόγους αυτής της επιτυχημένης πορείας των δύο τελευταίων δεκαετιών.

Το πιο σημαντικό όμως κομμάτι της V+O είναι οι άνθρωποί της. Μια ομάδα ανήσυχων ανθρώπων, που αναζητά συνεχώς πρωτοποριακές ιδέες που δημιουργούν νέες προοπτικές και αλλάζουν τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τα δεδομένα. Ένα δυναμικό, πολυδιάστατο και συμπεριληπτικό σύνολο ανθρώπων, το οποίο εξελίσσεται συνεχώς.

Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά η CEO της V+O Greece: «Κάθε μέρα, συνεχίζουμε να λειτουργούμε σαν μία εταιρεία start up, που δεν σταματά να εξελίσσεται και να κοιτά μπροστά από την εποχή της. Μία εταιρεία που όσα πετυχαίνει και όσα κερδίζει είναι αποτέλεσμα της δουλειάς, της αφοσίωσης και του αληθινού πάθους των ανθρώπων της. Του σημαντικότερου asset μας. Άνθρωποι από διαφορετικά background, διαφορετικές γνώσεις και σπουδές που συνθέτουν ένα ανθρώπινο μωσαϊκό. Εκείνοι είναι που δίνουν ψυχή στην εταιρεία μας, εξελίσσονται μέσα σε αυτήν και δημιουργούν αξία για τους πελάτες και την κοινωνία».

Τα καλά νέα

Της **ΛΙΖΕΤΑΣ ΣΠΑΝΟΥ**

Η ομάδα των παραδοσιακών χορών του ΟΠΑ μαζί με τον Αντιπρύτανη του Ιδρύματος Καθηγητή Κωνσταντίνο Δράκο

Μία ακόμη καλοκαιρινή γιορτή για τον «Ερμή»

Με θερμή ανταπόκριση και μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 17 Ιουνίου η φετινή καλοκαιρινή γιορτή του Πανελλήνιου Σωματείου Ατόμων με Αναπηρίες «Ερμής». Εκπαιδευόμενοι του Σωματείου παρουσίασαν μία καλλιτεχνική παράσταση με απαγγελία ποιημάτων, χορωδιακό τραγούδι και χορευτικό πρόγραμμα. Η εκδήλωση περιλάμβανε, επίσης, έκθεση από δημιουργίες των εκπαιδευομένων και προβολή φωτογραφικού υλικού με σημαντικές στιγμές από τα 35 χρόνια λειτουργίας του Σωματείου. Στη γιορτή συμμετείχε και η ομάδα παραδοσιακών χορών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ) που παρουσίασε χορούς από τη Μακεδονία και τη Θράκη.

Ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου κ. **Αριστείδης Πανούς** ανέφερε τα μελλοντικά σχέδια του Σωματείου, τη μετεγκατάσταση του φορέα και τη δημιουργία των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (Σ.Υ.Δ.) ενώ ο επιστημονικός διευθυντής και ψυχίατρος του Σωματείου κ. **Νίκος Γκούβας** έκανε ιδιαίτερη μνεία για τις πρωτοποριακές τεχνολογίες, με τις οποίες θα πλαισιωθούν προσεχώς οι υπηρεσίες του «Ερμή». Τέλος, ο διευθυντής εκπαίδευσης κ. **Χρήστος-Θωμάς Κεχαγιάς** αναφέρθηκε στην αποτελεσματική εφαρμογή του ανανεωμένου κοινωνικοπαιδαγωγικού προγράμματος.

Επίσης, στην εκδήλωση παρευρέθηκε και χαιρέτισε ο Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού & Υποδομών, Καθηγητής **Κωνσταντίνος Δράκος**, υπεύθυνος για το Πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης και Προσφοράς του Πανεπιστημίου, τονίζοντας τη σημασία της συνεργασίας του ΟΠΑ με τον «Ερμή», που έχει στόχο την ευαισθητοποίηση τόσο της κοινότητας όσο και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου σε θέματα Αναπηρίας. Ως αναγνώριση της πολυεπίπεδης προσφοράς του ΟΠΑ προς τον «Ερμή» το Διοικητικό Συμβούλιο του Σωματείου τού απένειμε τιμητική πλακέτα.

Το ΟΠΑ, συνεχίζοντας τις δράσεις προσφοράς στο σωματείο «Ερμής», το τελευταίο διάστημα συγκεντρώνει χρήματα για την ενίσχυση της δημιουργίας της πρώτης στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης «Το Σπιτικό». Ήδη η Κοινότητα του ΟΠΑ «αγκάλιασε» τη δράση αυτή προσφέροντας ένα ποσό προς τον στόχο αυτόν. Παράλληλα, το Ίδρυμα απευθυνόμενο προς τον επιχειρηματικό κόσμο στόχευσε στην άμεση κάλυψη εξόδων εξοπλισμού για το «Σπιτικό». Αξίζει να σημειωθεί ότι στην κίνηση αυτή η εταιρεία Leroy Merlin προσέφερε είδη εξοπλισμού του εξωτερικού χώρου.

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Πλατινένιος Χορηγός

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Χρυσός Χορηγός

Grant Thornton

ΔΕΗ

ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ

ΟΤΕ ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Αργυρός Χορηγός

accenture

EUROBANK Asset Management ΑΕΔΑΚ

OK! anytime...markets

1876

ATHEX GROUP Athens Exchange Group

GENESIS pharma

V+O GROUP

ΑΤΛΑΝΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Deloitte.

Nestlé

ΚΑΥΚΑΣ